Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bwrdd Taliadau

Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau'r Aelodau

Gorffennaf 2013

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
National Assembly for Wales

Cynulliad Cenedlaethol Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl, i ddeddfu ar gyfer Cymru ac i ddwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r adroddiad hwn ar wefan y Cynulliad Cenedlaethol:
www.cynulliadcymru.org

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

Bwrdd Taliadau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

E-bost: Taliadau@cymru.gov.uk

© Hawlfraint Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2013
Ceir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difrïol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bwrdd Taliadau

Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau'r Aelodau

Gorffennaf 2013

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
National Assembly for Wales

Cynnwys

Dehongli 2

Pennod 1: Rhagymadrodd ac egwyddorion cymorth ariannol 3

Pennod 2: Rheolau cyflwyno ceisiadau 6

Pennod 3: Cyflogau'r Aelodau 9

Pennod 4: Gwariant ar Lety Preswyl 11

Pennod 5: Siwrneiau'r Aelodau 17

Pennod 6: Costau Swyddfa 27

Pennod 7: Cymorth ar gyfer Aelodau'r Cynulliad 34

Pennod 8: Cymorth i Grwpiau 40

Pennod 9: Cydraddoldeb a mynediad 45

Pennod 10: Aelodau sy'n ymadael â'u swydd 46

Dehongli

Yn y Penderfyniad hwn:

ystyr "**Ardal Allanol**" yw'r ardal o fewn ffiniau rhanbarthau etholaethol Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gogledd Cymru fel y maent yn sefyll ar ddechrau pob Cynulliad;

ystyr "**Ardal Fewnol**" yw'r ardal o fewn ffiniau rhanbarthau etholaethol Gorllewin De Cymru, Canol De Cymru a Dwyrain De Cymru fel y maent yn sefyll ar ddechrau pob Cynulliad, ac eithrio'r etholaethau hynny sydd wedi'u lleoli yn yr ardal ryngol;

ystyr "**Ardal Ryngol**" yw etholaethau Gŵyr, Castell-nedd, Dwyrain Abertawe a Gorllewin Abertawe, fel y maent ar ddechrau pob Cynulliad;

ystyr "**blwyddyn**" yw'r 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth;

ystyr "**Caerdydd**" yw unrhyw fan o fewn cylch pum milltir o gwmpas adeilad y Cynulliad Cenedlaethol ym Mae Caerdydd;

ystyr "**cyflog**" yw'r swm gros sy'n daladwy i Aelod cyn didynnu unrhyw beth er enghraifft treth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol;

ystyr "**y Ddeddf**" yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006;

ystyr "**y Mesur**" yw Mesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010;

ystyr "**Prif Gartref**" yw'r cartref y mae Aelod wedi'i gofrestru gyda'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau;

ystyr "y **Prif Weithredwr a'r Clerc**" yw Clerc y Cynulliad yn unol â'r diffiniad yn adran 26 o'r Ddeddf;

ystyr "**Staff**" yw Staff Cymorth Aelodau'r Cynulliad (oni nodir yn wahanol).

Mae i bob term arall yr un ystyr â'r termau Saesneg cyfatebol yn y Ddeddf neu, yn ôl fel y digwydd, yr un ystyr â'r termau yn Rheolau Sefydlog y Cynulliad.

Pennod 1: Rhagymadrodd ac egwyddorion cymorth ariannol

1.1 Rhagymadrodd

1.1.1 Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i wneud gan Fwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Bwrdd Taliadau") o dan adran 3 o'r Mesur. Enw'r Penderfyniad hwn yw Penderfyniad Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2013 a daw i rym ar 1 Ebrill 2013.

1.1.2 Mae'r Penderfyniad hwn yn disodli Penderfyniad Bwrdd Taliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2012.

1.2 Egwyddorion cymorth ariannol

1.2.1 Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru: Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Cynulliad ar gael ar-lein yn http://www.cynulliadcymru.org/memhome/mem-commissioner-standards/cod-ymddygiad.htm ac mae'n cynnwys nifer o argymhellion cyffredinol ynglŷn ag ymddygiad personol sydd wedi'u seilio ar y saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus: anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweiniad. Mae'r egwyddorion bras isod yn deillio o'r Cod Ymddygiad a dyma sail y rheolau ar gyfer gweinyddu lwfansau o dan y Penderfyniad hwn. Rhaid i Aelodau'r Cynulliad gadw at yr egwyddorion a ganlyn wrth wneud cais am y lwfansau y mae ganddynt hawl i'w cael.

1.3 Egwyddorion

Gwariant

1.3.1 Dim ond am wariant y bu'n rhaid ei ysgwyddo er mwyn i ddyletswyddau'r Aelod fel Aelod Cynulliad gael eu cyflawni y caniateir i gais gael ei wneud.

Defnyddio adnoddau

1.3.2 Rhaid i'r ceisiadau fod yn fanwl-gywir, gan adlewyrchu'r union adnoddau sydd wedi'u defnyddio ac y gwneir y cais ar eu cyfer.

Pleidiau gwleidyddol

1.3.3 Dim ond pan fo'r gwariant yn ymwneud ag Aelod wrth iddo gyflawni dyletswyddau Aelod Cynulliad y caiff lwfansau eu talu neu

eu had-dalu. Rhaid peidio â gwneud cais am wariant sy'n ymwneud â gweithgareddau plaid wleidyddol.

Ffynonellau eraill

1.3.4 Rhaid i'r Aelodau beidio â gwneud cais am lwfans ar gyfer unrhyw beth y mae ganddynt yr hawl i'w geisio o unrhyw ffynhonnell arall.

Budd personol

1.3.5 Rhaid i'r Aelodau sicrhau na fydd ceisiadau'n arwain at fudd ariannol personol uniongyrchol neu anuniongyrchol amhriodol iddynt eu hunain nac i neb arall, gan gynnwys er lles mudiad gwleidyddol.

Bod yn agored

1.3.6 Rhaid i'r Aelodau ymrwymo i egwyddor bod yn agored ac yn dryloyw. Bydd yr Aelodau'n ymwybodol o'r System Cyhoeddi Lwfansau sy'n rhoi gwybod i'r cyhoedd am y gwariant sy'n cael ei ysgwyddo gan yr Aelodau.

Cyfrifoldeb personol

1.3.7 Yr Aelodau unigol sy'n gwbl gyfrifol am yr holl gostau sy'n cael eu hysgwyddo, am wneud ceisiadau ac am gadw cofnodion sy'n ddigonol i ategu ceisiadau a wneir yn unol â'r Penderfyniad hwn. Serch hynny, nid yw'r uchod yn atal y gweithgareddau hyn rhag cael eu dirprwyo i bobl eraill.

Gwerth am yr arian a rhesymoldeb

1.3.8 Rhaid i'r Aelodau geisio sicrhau bod unrhyw wariant a ysgwyddir yn cynnig gwerth am yr arian i'r trethdalwr, mai dyna'r opsiwn mwyaf cynaliadwy a rhesymol sydd ar gael, ac nad yw'n cael effaith negyddol ar enw da y Cynulliad neu ei Aelodau.

1.3.9 Wrth asesu a yw gwariant yn rhesymol o dan yr holl amgylchiadau, rhoddir sylw i sut mae unrhyw geisiadau tebyg wedi'u trin. Asesir a yw gwariant yn rhesymol ai peidio drwy gymharu â chostau yn yr ardal leol, neu o fewn Cymru, fel sy'n briodol. Er enghraifft, bydd dyfarniad ynghylch cost resymol rhentu swyddfa yn cael ei wneud yng nghyd-destun cost rhentu swyddfa leol (ac nid drwy gymharu, dyweder, â chost rhentu swyddfa yng nghanol Llundain).

1.3.10 Derbynnir nad yr opsiwn rhataf ar gyfer eitem unigol o wariant fydd yr opsiwn mwyaf cost-effeithiol neu fwyaf rhesymol mewn ambell achos, o'i chymryd ar y cyd â ffactorau eraill. Er enghraifft, gallai prynu tocyn teithio cynharach a drutach olygu y gellir osgoi talu cost am aros dros nos: mae'n bosibl felly mai dyna fyddai'r opsiwn mwyaf cost-effeithiol ar y cyfan.

Dogfennau

1.3.11 Rhaid rhoi tystiolaeth ddogfennol i ategu'r ceisiadau, ac eithrio lle mae'r Penderfyniad hwn yn cadarnhau nad oes angen tystiolaeth o'r fath.

1.4 Y broses apelio

1.4.1 Mae unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r hawl i gael lwfans yn unol â'r Penderfyniad hwn i'w hateb, yn y lle cyntaf, gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ond caiff Aelod, os yw'n anfodlon gyda'r penderfyniad, ofyn i'r mater gael ei gyfeirio at y Prif Weithredwr a'r Clerc i'w benderfynu. Cyn penderfynu ar unrhyw gwestiwn o'r fath, caiff y Prif Weithredwr a'r Clerc ofyn i'r Bwrdd Taliadau, os yw'n angenrheidiol neu'n ddymunol gwneud hynny, am eglurhad ynghylch sut i ddehongli'r Penderfyniad. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Prif Weithredwr a'r Clerc osgoi datgelu enw'r Aelod unigol, cyn belled ag y bo modd.

1.4.2 Er mwyn hybu sicrwydd a chysondeb wrth gymhwyso'r Penderfyniad hwn, rhaid i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau gadw a chyhoeddi cofnod o unrhyw gwestiwn a gyfeirir at y Prif Weithredwr a'r Clerc o dan baragraff 1.4.1, o'r penderfyniad a wnaed ac o'r rhesymau drosto. Rhaid i'r cofnod sy'n cael ei gyhoeddi hepgor, cyn belled ag y bo modd, unrhyw wybodaeth sy'n datgelu enw'r Aelod unigol.

1.5 Canllawiau

1.5.1 Cyfeirir Aelodau'r Cynulliad at y canllawiau sy'n cael eu cyhoeddi o bryd i'w gilydd gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Does dim bwriad i'r canllawiau effeithio ar gynnwys y Penderfyniad hwn. Yn hytrach, eu diben yw helpu Aelodau'r Cynulliad i ddeall y Penderfyniad

Pennod 2: Rheolau cyflwyno ceisiadau

2.1 Lwfansau am ran o flwyddyn

2.1.1 Pan fo lwfans yn cael ei bennu drwy gyfeirio at derfyn ariannol ar gyfer blwyddyn, mae'r terfyn hwnnw'n cael ei ostwng mewn perthynas ag Aelod sy'n ymuno neu sy'n ymadael â'r Cynulliad ran o'r ffordd drwy'r flwyddyn ar sail pro-rata. Nid yw'r Aelodau wedi'u cyfyngu i unrhyw derfyn wrth wneud cais o fis i fis cyhyd ag nad yw'r cyfanswm y maent wedi'i hawlio hyd yn hyn yn fwy na'r terfyn am y flwyddyn. Fodd bynnag, pan fo'r Aelod hwnnw'n peidio â bod yn Aelod ran o'r ffordd drwy'r flwyddyn ariannol, gall hynny arwain at hawlio ad-daliad oddi ar yr Aelod hwnnw (neu at osod y gordaliad yn erbyn unrhyw hawliadau eraill) os yw'r swm y mae'r Aelod eisoes wedi'i hawlio hyd at pryd y bydd yn ymadael yn fwy na'r terfyn sydd wedi'i ostwng pro-rata. Er enghraifft, pe bai'r terfyn blwyddyn gyfan ar lwfans penodol yn £4,000, a bod Aelod wedi gwneud cais am £3,000 cyn ymadael ar ddiwedd mis Rhagfyr, byddai angen adennill gordaliad o £1,000. Bydd dull pro-rata yn cael ei ddefnyddio hefyd os bydd terfyn ariannol lwfans yn cael ei newid yn ystod y flwyddyn ariannol.

2.2 Os yw Aelod sy'n dychwelyd yn marw neu'n cael ei atal fel arall drwy afiechyd rhag tyngu'r llw ffyddlondeb neu rhag rhoi'r cadarnhad cyfatebol

2.2.1 Os bydd unigolyn sy'n peidio â bod yn Aelod mewn etholiad cyffredin yn rhinwedd adrannau 3 a 14 o'r Ddeddf ond sydd wedyn yn cael ei ethol yn yr etholiad hwnnw yn marw cyn tyngu'r llw ffyddlondeb neu roi'r cadarnhad cyfatebol sy'n ofynnol o dan adran 23 o'r Ddeddf, neu os yw fel arall yn cael ei atal rhag gwneud hynny, bydd Lwfans Dirwyn i Ben ar gael o dan y telerau a nodir ym mhennod 10 o'r Penderfyniad hwn.

2.3 Rheolau cyflwyno ceisiadau

2.3.1 Mae'r egwyddorion sy'n sail i ad-dalu costau wedi'u nodi yn adran 1.3 o'r Penderfyniad hwn. Nod y rheolau a ganlyn yw ategu'r egwyddorion sylfaenol hynny.

2.3.2 Rhaid i'r Aelodau sicrhau bod y ffurflen gais berthnasol yn cael ei llenwi'n fanwl-gywir a'i chyflwyno'n brydlon i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

2.3.3 Rhaid i eitemau sy'n costio £750 neu ragor, neu unrhyw rwymedigaeth gontractiol sydd â gwerth oes o £750 neu ragor, gael ei gyfeirio at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w cymeradwyo cyn i unrhyw gost gael ei hysgwyddo neu cyn y llofnodir contract. Er enghraifft, rhaid cyfeirio cytundeb/prydles rhentu am dair blynedd am offer swyddfa, sydd â chost flynyddol o £500, fel ei werth oes sef £1,500.

2.3.4 Rhaid cyflwyno'r anfonebau gwreiddiol a/neu'r derbynebau gwreiddiol (fel y bo'n briodol) gyda'r ceisiadau. Rhaid i'r anfonebau a/neu'r derbynebau hyn fod wedi'u cyfeirio naill ai at yr Aelod, neu at ei staff. Os digwydd fod anfoneb neu dderbynneb wedi'i chyfeirio at berson arall, rhaid cyflwyno prawf dogfennol er boddhad y tîm Cymorth Busnes i Aelodau fod y gwariant yn ymwneud â chyflawni dyletswyddau'r Aelod fel Aelod Cynulliad yn unig.

2.3.5 Nid yw'n ofynnol i'r Aelodau gyflwyno anfonebau a/neu dderbynebau ategol ynglŷn ag ad-dalu costau sy'n gysylltiedig â cheisiadau am filltiroedd am ddefnyddio cerbydau preifat. Er hynny, dim ond os yw'r Aelod yn dangos ei fod wedi teithio i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad y caiff symiau o'r fath eu talu.

2.3.6 Rhaid cyflwyno'r anfonebau a/neu'r derbynebau gwreiddiol i ategu pob cais arall sy'n gysylltiedig â theithio. Yn unol â'r egwyddorion sydd wedi'u nodi ym mharagraffau 1.3.8, 1.3.9 ac 1.3.10 ac yn adran 5.2, disgwylir i'r Aelodau deithio drwy ddefnyddio'r dull mwyaf cost-effeithiol. Disgwylir i'r Aelodau roi cyfiawnhad i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau dros unrhyw gais am siwrnai sydd ym marn y tîm y tu allan i'r egwyddorion hyn.

2.3.7 Gall methu darparu'r dogfennau angenrheidiol a/neu'r derbynebau gwreiddiol arwain at ohirio neu wrthod ad-daliad.

2.3.8 Rhaid i'r ceisiadau gael eu cyflwyno o fewn tri mis ar ôl diwedd y mis y mae'r gwariant yn perthyn iddo, oni bai bod amserlen wahanol yn cael ei rhoi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau (er enghraifft ar ddiwedd y flwyddyn ariannol) neu oni bai bod yr Aelod yn gallu rhoi cyfiawnhad rhesymol. Mae hyn yn arbennig o bwysig os oes angen talu'n uniongyrchol i gyflenwr, er mwyn i'r taliad gael ei wneud i'r cyflenwr yn unol â pholisi Comisiwn y Cynulliad. Gall cais sy'n cael ei gyflwyno'n hwyr (ar ôl y cyfnod o dri mis), heb

reswm digonol, gael ei wrthod. Aelodau o'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau a fydd yn asesu a yw'r rhesymau dros geisiadau hwyr yn ddigonol, a gallant gyfeirio achosion lle ceir amheuaeth neu achosion lle ceir materion newydd neu ddadleuol at y Prif Weithredwr a'r Clerc i gael eu penderfynu.

2.3.9 Rhoddir terfynau amser arbennig i'r Aelodau ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol i alluogi Comisiwn y Cynulliad i gydymffurfio â'r gofynion ynglŷn â chwblhau ac archwilio'i gyfrifon blynyddol. Gall hyn arwain at amserlen fyrrach i wneud ceisiadau. Gall ceisiadau nad ydynt yn cael eu cyflwyno yn unol â'r amserlenni diwygiedig hyn gael eu gwrthod neu eu talu o lwfansau'r flwyddyn ariannol ganlynol, a hyn yn ôl disgresiwn absoliwt y Prif Weithredwr a'r Clerc.

2.3.10 Mae unrhyw gwestiwn ynghylch yr hawl i gael lwfans i'w ateb, yn y lle cyntaf, gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, ond caiff Aelod, os yw'n anfodlon gyda'r penderfyniad, ofyn i'r mater gael ei gyfeirio at y Prif Weithredwr a'r Clerc i gael ei benderfynu yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

Pennod 3: Cyflogau'r Aelodau

3.1 Y swm sy'n daladwy

3.1.1 Y cyflog blynyddol sy'n daladwy i'r Aelodau yw £53,852, ynghyd â chyflog deiliad swydd ychwanegol os yw Aelod yn gwneud un o'r swyddi sydd wedi'u rhestru ym mharagraff 3.1.3. Nid yw cyflog Aelod yn daladwy nes iddo dyngu'r llw ffyddlondeb neu roi'r cadarnhad y mae'r gyfraith yn gofyn amdano yn unol ag adran 23 o'r Ddeddf.

3.1.2 Bydd Aelodau sydd hefyd yn Aelodau Seneddol neu'n Aelodau o Senedd Ewrop yn gweld gostyngiad yn eu cyflog yn y Cynulliad, yn unol ag adran 21 o'r Ddeddf, yn ôl swm sy'n hafal i ddwy ran o dair o'r cyflog sylfaenol y byddai gan yr Aelod hwnnw hawl i'w gael fel arall.

3.1.3 Mae gan Aelodau sy'n gwneud unrhyw un o'r swyddi a ganlyn hawl i gael cyflog blynyddol ychwanegol fel a ganlyn:

Swydd	**Cyflog Ychwanegol Deiliad y Swydd**
Y Prif Weinidog	£80,870
1. Y Dirprwy Brif Weinidog/Gweinidogion Cymru/y Cwnsler Cyffredinol (os yw'n Aelod Cynulliad)/y Llywydd	£41,949
Dirprwy Weinidog/y Dirprwy Lywydd	£26,385
Comisiynwyr y Cynulliad	£12,420
Cadeiryddion y pwyllgorau a ganlyn: – Y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc; – Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd; – Y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol; – Y Pwyllgor Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol; – Y Pwyllgor Menter a Busnes; – Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a	£12,420

Deddfwriaethol; - Y Pwyllgor Cyllid; - Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus.	
Cadeiryddion y pwyllgorau a ganlyn: - Y Pwyllgor Deisebau; - Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad.	£8,280
2. Arweinydd grŵp gwleidyddol heb swyddogaeth weithredol: - Cyfrifir cyflog deiliad y swydd ychwanegol fel a ganlyn: lefel sylfaenol o £12,420 a £1,000 ychwanegol ar gyfer pob Aelod o'r grŵp hyd at uchafswm cyflog o £41,949.	
3. Rheolwyr busnes y grwpiau gwleidyddol: - Cyfrifir cyflog deiliad y swydd ychwanegol fel a ganlyn: lefel sylfaenol o £6,210 a £250 ychwanegol ar gyfer pob aelod o'r grŵp hyd at uchafswm cyflog o £12,420.	

3.1.4 Bydd gan Aelod sy'n gwneud mwy nag un o'r swyddi a bennir ym mharagraff 3.1.3 hawl i gael cyflog ychwanegol i ddeiliad swydd ar gyfer un yn unig o'r swyddi hynny, sef yr uchaf ei thâl o blith y swyddi hynny.

3.2 Cwnsler Cyffredinol nad yw'n Aelod Cynulliad

3.2.1 Mae gan Gwnsler Cyffredinol a benodir o dan adran 49 o'r Ddeddf ond nad yw'n Aelod Cynulliad hawl i gael cyflog ar yr un lefel â chyfanswm y cyflog sy'n daladwy o dan baragraffau 3.1.1 i 3.1.3 i Gwnsler Cyffredinol sydd yn Aelod Cynulliad.

3.3 Talu cyflogau

3.3.1 Bydd cyflogau'n cael eu talu'n fisol fel ôl-daliad ar ddiwrnod gwaith olaf pob mis. Bydd y taliadau'n cael eu gwneud yn uniongyrchol i gyfrif yr Aelod drwy drosglwyddiad electronig (Gwasanaethau Clirio Awtomataidd y Bancwyr - BACS).

Pennod 4: Gwariant ar Lety Preswyl

4.1 Rhan 1 - diben

4.1.1 Diben taliadau o dan y bennod hon yw digolledu'r Aelodau am gostau ychwanegol y mae'n rhaid iddynt eu hysgwyddo wrth aros dros nos i ffwrdd o'u prif gartrefi mewn perthynas â chyflawni eu rôl fel Aelodau Cynulliad.

4.1.2 Mae Rhannau 2, 3 a 4 o'r bennod yn ymwneud â chost aros dros nos yng Nghaerdydd mewn perthynas â chyflawni eu rôl fel Aelodau Cynulliad. Mae Rhan 2 yn gymwys i Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal fewnol, mae Rhan 3 yn gymwys i Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal ryngol ac mae Rhan 4 yn gymwys i Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal allanol.

4.1.3 Mae Rhan 5 o'r bennod yn gymwys i'r holl Aelodau ac mae'n ymwneud â chost aros dros nos mewn perthynas â chyflawni eu rôl fel Aelodau Cynulliad mewn mannau heblaw eu prif gartrefi neu unrhyw lety y mae ei gost yn cael ei had-dalu o dan Ran 2, 3 neu 4.

4.2 Rhan 2 - Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal fewnol

4.2.1 Caiff yr Aelodau hawlio uchafswm o hyd at £1,425 ar gyfer aros dros nos yng Nghaerdydd bob blwyddyn. Mae'r uchafswm y caniateir ei hawlio am bob noson yr un fath â'r uchafswm y caniateir ei hawlio o dan Ran 5. Mae unrhyw hawliad o dan baragraffau 4.5.5 b) a 4.5.6 yn ychwanegol i'r uchafswm blynyddol y gellid ei hawlio o dan y paragraff hwn.

4.2.2 O dan amgylchiadau eithriadol gall y Prif Weithredwr a Chlerc ganiatáu i gostau aros dros nos yng Nghaerdydd sy'n fwy na'r swm y gellir ei hawlio o dan baragraff 4.2.1 gael eu had-dalu. Wrth ystyried hawliad o'r fath, caiff adran 1.3 ei hystyried a bydd unrhyw benderfyniad yn cael ei wneud ar ddisgresiwn y Prif Weithredwr a Chlerc.

4.3 Rhan 3 – Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal ryngol

4.3.1 Caiff yr Aelodau hawlio uchafswm o hyd at £3,420 ar gyfer aros dros nos yng Nghaerdydd ym mhob blwyddyn. Mae'r uchafswm y gellir ei hawlio ar gyfer pob noson yr un fath â'r uchafswm y gellir ei hawlio o dan Ran 5. Mae unrhyw hawliad o dan baragraffau 4.5.5

b) a 4.5.6 yn ychwanegol i'r uchafswm blynyddol y gellir ei hawlio o dan y paragraff hwn.

4.3.2 O dan amgylchiadau eithriadol, gall y Prif Weithredwr a Chlerc ganiatáu i gostau aros dros nos yng Nghaerdydd sy'n fwy na'r swm y gellir ei hawlio o dan baragraff 4.3.1 gael eu had-dalu. Wrth ystyried hawliad o'r fath, caiff adran 1.3 ei hystyried a bydd unrhyw benderfyniad yn cael ei wneud ar ddisgresiwn y Prif Weithredwr a Chlerc.

4.4 Rhan 4 - Aelodau y mae eu prif gartrefi yn yr ardal allanol

4.4.1 Caiff yr Aelodau hawlio o dan Opsiwn A, Opsiwn B, Opsiwn C neu (os yw'n gymwys) Opsiwn D. Ni chaniateir i gais gael ei wneud o dan fwy nag un Opsiwn ar gyfer yr un cyfnod ond caiff Aelod hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau yn ysgrifenedig ar unrhyw adeg ei fod am newid opsiwn a pha bryd y mae'r newid i'w wneud, y mae'n rhaid iddo beidio â bod yn llai nag un mis calendr ar ôl dyddiad yr hysbysiad.

Opsiwn A – cost rhentu eiddo wedi'i ddodrefnu

4.4.2 Rhaid i'r eiddo y gwneir y cais mewn perthynas ag ef:

a) fod yng Nghaerdydd;

b) bod wedi'i rentu drwy gyfrwng asiantaeth gosod eiddo a enwebwyd at y diben hwnnw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau;

c) peidio â chael ei is-osod;

ch) darparu llety sy'n briodol i anghenion rhesymol yr Aelod yn unig.

4.4.3 Dyma'r costau sydd i'w had-dalu mewn perthynas â'r eiddo:

a) rhent (gan gynnwys unrhyw ffi reoli neu rent tir sydd hefyd yn daladwy) hyd at uchafswm o £8,400 ym mhob blwyddyn mewn perthynas ag unrhyw un eiddo (ni waeth faint o Aelodau Cynulliad sy'n preswylio yno);

b) treth gyngor (yn ddarostyngedig i baragraff 4.4.4);

c) biliau cyfleustodau (sef nwy, trydan, dŵr a charthffosiaeth, ffôn);

ch) tanysgrifiad band-eang;

d) trwydded deledu;

dd) yswiriant;

e) cost unrhyw gamau diogelwch angenrheidiol (yn ddarostyngedig i baragraff 4.4.5)

4.4.4 Os yw'r eiddo ym Mand treth gyngor G, H neu I, swm y dreth gyngor a ad-delir yw'r swm a fyddai wedi bod yn daladwy pe bai'r eiddo wedi bod ym Mand F.

4.4.5 Ni ellir gwneud cais ar gyfer darpariaethau diogelwch yn y cartref o natur reolaidd neu arferol, er enghraifft cloeon drws a ffenest. Fodd bynnag, mewn achosion eithriadol, gellir gwneud cais i dalu am y gost o osod rhagofalon diogelwch ychwanegol sy'n angenrheidiol i leihau risg penodol i ddiogelwch yr Aelod (neu eiddo'r Aelod) sydd wedi codi o ganlyniad i agwedd (neu agweddau) benodol ar ddyletswyddau'r Aelod. Rhaid i'r Aelod anfon cyngor ysgrifenedig gan yr heddlu yn ymwneud â'r angen am ragofalon o'r fath i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau. Os yw'r gost arfaethedig yn £750 neu fwy, rhaid cyflwyno o leiaf tri dyfynbris cystadleuol. Rhaid i Aelodau gael cymeradwyaeth gan dîm Cymorth Busnes yr Aelodau cyn mynd i wariant.

Opsiwn B – costau cartref yng Nghaerdydd a ddarperir ar draul yr Aelod ei hun.

4.4.6 Rhaid i'r eiddo y gwneir y cais mewn perthynas ag ef:

a) fod yng Nghaerdydd;

b) peidio â bod yn brif gartref i'r Aelod;

c) peidio â chael ei is-osod.

4.4.7 Mae'r costau sydd i'w had-dalu yr un fath â'r costau sydd wedi'u rhestru ym mharagraff 4.4.3 b) i dd) (a hynny yn ddarostyngedig i baragraffau 4.4.4 a 4.4.5).

Opsiwn C – costau llety dros nos arall

4.4.8 Ar ôl cael cymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, caniateir i'r gost am aros dros nos yng Nghaerdydd gael ei hawlio yn lle Opsiynau A neu B. Mae'r

uchafswm y caniateir ei hawlio am bob noson yr un fath â'r uchafswm y caniateir ei hawlio o dan baragraff 4.5.5 b) a 4.5.6, ond yr uchafswm y caniateir ei hawlio bob blwyddyn o dan y Rhan hon yw £8,400.

Opsiwn D – pontio

4.4.9 Dim ond i'r Aelodau a ganlyn y mae'r Opsiwn hwn ar gael, sef Aelodau:

a) a oedd yn Aelodau Cynulliad yn union cyn diddymu'r Trydydd Cynulliad;

b) nad ydynt wedi peidio â bod yn Aelodau Cynulliad ers hynny (heblaw oherwydd y diddymiad hwnnw, neu oherwydd diddymiad arall, yn unig);

c) sydd heb ddewis gwneud cais ar unrhyw adeg o dan Opsiynau A, B neu C;

ch) a oedd, yn union cyn diddymu'r Trydydd Cynulliad, naill ai'n hawlio ad-daliad rhent neu log morgais ar gartref yng Nghaerdydd o dan Ran 3.3 (Lwfans Cost Ychwanegol Lefel Uwch) o Adran 3 o'r Penderfyniad a oedd mewn grym bryd hynny;

d) sy'n parhau i fodloni'r amodau y cafodd yr hawl i gael ad-daliad o dan y Rhan honno ei seilio arnynt; ac

dd) nad oes newid wedi bod, ers y diddymiad hwnnw, yn y telerau ar gyfer rhentu'r cartref neu, yn ôl fel y digwydd, yn nhelerau ad-dalu dyled y morgais. At y dibenion hyn, rhaid peidio â thrin cynnydd mewn rhent o dan adolygiad rhent contractiol neu amrywiad mewn llog morgais yn unol â thelerau'r cytundeb morgais fel newidiadau yn y telerau hynny.

4.4.10 Mae Aelod y mae paragraff 4.4.9 yn gymwys iddo:

a) yn cael hawlio hyd at uchafswm o £8,400 ym mhob blwyddyn mewn perthynas â'r eiddo (ni waeth faint o Aelodau Cynulliad sy'n preswylio yno) tuag at gyfanswm unrhyw gostau a geir o dan baragraffau b) ac/neu c) isod;

b) yn cael parhau i gael ad-daliadau rhent neu ad-daliadau llog morgais ar yr eiddo, (gan gynnwys, yn y naill achos a'r llall, unrhyw ffi reoli neu rent tir sydd hefyd yn daladwy);

c) yn cael hawlio swm heb fod yn fwy na £840 i dalu costau adnewyddu hanfodol sy'n angenrheidiol i'r eiddo (er enghraifft i drwsio system wresogi) pan fo'r gwariant hwnnw wedi'i gymeradwyo gan dîm Cymorth Busnes yr Aelodau cyn i'r gwariant gael ei wneud;

ch) yn cael derbyn ad-daliadau, hefyd, am yr un costau â'r rhai sydd wedi'u rhestru ym mharagraffau 4.4.3 b) i e) (ac yn ddarostyngedig i baragraffau 4.4.4 a 4.4.5);

d) yn gorfod cyflwyno datganiad, os oes llog morgais yn cael ei hawlio, o leiaf unwaith mewn unrhyw gyfnod o ddeuddeg mis, o'r llogau sydd wedi'u talu, er mwyn i unrhyw addasiad yn y cyfraddau llog gael ei gyfrif.

4.5 Rhan 5 – llety dros nos arall y tu allan i Gaerdydd

4.5.1 Os oes angen i Aelod, mewn perthynas â chyflawni ei rôl fel Aelod Cynulliad, aros dros nos, heblaw yn ei brif gartref neu mewn llety y mae ei gostau yn ad-daladwy o dan Rannau 2, 3 neu 4, caniateir i gost gwneud hynny gael ei had-dalu yn unol â'r Rhan hon.

4.5.2 Ni chaiff Aelodau y mae eu prif gartrefi wedi'u lleoli yn yr ardaloedd mewnol neu ryngol ac sy'n cael hawlio cost aros o dan baragraff 4.2.1 neu 4.3.1 (neu a allai fod wedi gwneud hynny pe na baent eisoes wedi hawlio'r uchafswm ar gyfer aros dros nos o dan y paragraffau hynny) hawlio cost yr arhosiad hwnnw o dan y Rhan hon.

4.5.3 Yn ddarostyngedig i baragraff 4.5.8, ni chaniateir gwneud cais o dan y Rhan hon oni bai bod yr Aelod:

a) wrth aros dros nos y tu allan i Gymru, wedi cael cymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i ysgwyddo cost y llety o dan sylw. Wrth ofyn am gymeradwyaeth, rhaid i'r Aelod roi unrhyw wybodaeth i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau y mae'n rhesymol i'r tîm ofyn amdani er mwyn pwyso a mesur a ddylid rhoi cymeradwyaeth;

b) wrth aros dros nos y tu allan i'r Deyrnas Unedig, wedi cael y gymeradwyaeth y cyfeirir ati ym mharagraff a) cyn gwneud trefniadau i deithio.

4.5.4 Pan fo'r angen i aros dros nos yn codi mewn perthynas â busnes un o bwyllgorau'r Cynulliad, mae'r cyfeiriadau ym mharagraff 4.5.3 at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w darllen yn hytrach fel cyfeiriadau at swyddogion y pwyllgor perthnasol.

4.5.5 Oni bai bod Aelod yn cael cymeradwyaeth ysgrifenedig ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, a fydd yn cael ei rhoi o dan amgylchiadau eithriadol yn unig, yr uchafswm y caniateir ei hawlio bob nos am aros mewn gwesty (gan gynnwys brecwast a pharcio) yw:

a) £150 os yw'r gwesty yn Llundain neu Frwsel;

b) £95 mewn man arall.

4.5.6 Yn ychwanegol at gost y llety, caniateir i Aelod sy'n aros dros nos mewn gwesty gael ad-daliad am gost pryd bwyd gyda'r nos, hyd at uchafswm o £20 y noson. Ni chaiff y swm a hawlir gynnwys cost unrhyw ddiodydd alcoholig.

4.5.7 Pan fydd Aelod, yn hytrach nag aros mewn gwesty, yn aros dros nos gyda chyfaill neu berthynas, caiff yr Aelod hawlio cyfradd wastad o £25 y noson.

4.5.8 Caniateir i gais a wneir heb gydymffurfio â gofynion paragraff 4.5.3 gael ei ad-dalu:

a) os nad oedd yn rhesymol ymarferol cydymffurfio â'r gofynion hynny;

b) os bydd yr Aelod yn rhoi esboniad ysgrifenedig i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau pam nad oedd yn rhesymol ymarferol cydymffurfio â'r gofynion hynny; ac

c) os caiff y cais ei gymeradwyo gan y Prif Weithredwr a'r Clerc.

Pennod 5: Siwrneiau'r Aelodau

5.1 Rhagymadrodd

5.1.1 Mae'r bennod hon yn ymdrin â phedwar dull o deithio gan Aelodau'r Cynulliad ar fusnes y Cynulliad:

- Teithio o fewn Cymru (y cyfeirir ato fel "teithio arferol");
- Teithio mewn mannau eraill yn y Deyrnas Unedig ond y tu allan i Gymru (y cyfeirir ato fel "teithio estynedig");
- Teithio o fewn yr Undeb Ewropeaidd ond y tu allan i'r DU fel aelod wladwriaeth (y cyfeirir ato fel "teithio o fewn yr Undeb Ewropeaidd"); a
- Teithio y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd (y cyfeirir ato fel "teithio rhyngwladol").

Mae'n ymdrin hefyd â siwrneiau gan bartneriaid, plant a staff yr Aelodau.

5.1.2 Yn ddarostyngedig i'r egwyddorion cyffredinol yn adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, caiff Aelod deithio ar y ffyrdd, ar y rheilffyrdd, mewn awyren neu ar y môr ar gyfer siwrneiau a ganiateir ar draul y Cynulliad cyhyd â bod y siwrnai'n angenrheidiol er mwyn galluogi'r Aelod i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad, a'i bod felly yn bodloni un o'r meini prawf a ganlyn:

- ei bod yn siwrnai am reswm sydd wedi'i ddatgan gan y Cynulliad;
- ei bod yn gysylltiedig â mater sydd ar hyn o bryd gerbron y Cynulliad neu un o'i bwyllgorau y mae'r Aelod yn gwasanaethu arno;
- ei bod yn berthnasol i etholwr i'r Aelod neu ei bod yn berthnasol yn gyffredinol i etholaeth neu ranbarth yr Aelod.
- Siwrneiau a ganiateir yw'r rhai sydd wedi'u nodi ym mharagraffau 5.3.1, 5.3.2, 5.11.1, 5.12.1, 5.14.1 a 5.15.1.

5.1.3 Dim ond i'r graddau nad yw'n cael ei had-dalu gan ffynhonnell arall y caiff Aelod hawlio ad-daliad am unrhyw siwrnai, er y gall siwrnai benodol fod ar gyfer busnes ar ran y Cynulliad a sefydliadau eraill.

5.1.4 Er gwaethaf y cyfeiriadau at "Aelodau" yn adran 5.2 a pharagraff 5.4.2 isod, mae'r egwyddorion cyffredinol a nodir yn y paragraffau hynny yn gymwys i siwrneiau gan unrhyw staff i Aelod ac mae'r egwyddorion cyffredinol a nodir yn adran 5.2 yn berthnasol i siwrneiau gan bartner neu gan unrhyw blentyn i Aelod.

5.2 Egwyddorion cyffredinol

5.2.1 Disgwylir i'r Aelodau deithio gan ddefnyddio'r dull mwyaf cost-effeithiol, gan gymryd i ystyriaeth union gost y siwrnai ac unrhyw gostau yn sgil aros dros nos. Er hynny, gellir ystyried hefyd yr amser a dreulir ar y siwrnai, ac os gellir profi bod manteision i siwrnai sy'n arbed amser, mae'n bosibl y bydd modd hawlio ad-daliad uwch. Bydd swm priodol yn cael ei dynnu oddi ar hawliad Aelod nad yw, ym marn y Prif Weithredwr a'r Clerc, wedi teithio gan ddefnyddio'r dull mwyaf cost-effeithiol.

5.2.2 Disgwylir i'r Aelodau chwilio am y tocyn teithio mwyaf cost-effeithiol ar gyfer y siwrnai benodol, y dull teithio penodol a'r dosbarth teithio penodol, gan gymryd i ystyriaeth unrhyw ostyngiadau sydd ar gael. Yn ychwanegol, dylai Aelodau sydd â chardiau rheilffordd person hŷn neu sy'n gallu sicrhau mathau eraill o docynnau rhatach ddefnyddio'r rheini.

5.2.3 Dylai'r Aelodau roi sylw i Gynllun Rheoli Amgylcheddol y Cynulliad, sydd wedi'i anelu at annog Aelodau'r Cynulliad, eu staff a staff Comisiwn y Cynulliad i ddefnyddio cludiant cyhoeddus, beiciau neu gludiant cymunedol i deithio yn ôl ac ymlaen i'r gwaith ac ar fusnes.

Teithio arferol – yng Nghymru

5.3 Teithio arferol – egwyddorion cyffredinol

5.3.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, mae gan Aelod hawl i deithio ar draul y Cynulliad i'w alluogi i gyflawni'i ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad drwy ddilyn unrhyw lwybr rhesymol.

5.3.2 Caiff yr Aelodau wneud cais hefyd am deithio rhwng eu cartref, y Cynulliad a'u swyddfeydd etholaethol neu ranbarthol.

5.3.3 Ni chaiff yr Aelodau wneud cais am ad-dalu unrhyw ffioedd parcio sy'n cael eu codi gan Gomisiwn y Cynulliad am ddarparu cyfleusterau parcio yn Nhŷ Hywel neu yn agos ato.

5.4 Teithio ar y ffordd

5.4.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.3, caiff Aelod deithio yn y modd arferol mewn car a gwneud cais am lwfans milltiroedd wedi'i seilio ar yr union filltiroedd a deithiwyd.

5.4.2 Cyn teithio ar y ffordd, yn ddarostyngedig i baragraff 5.4.1, dylai Aelod ystyried pa mor ddichonol yw rhannu car gydag Aelod arall, aelod o'r staff neu aelod o staff Comisiwn y Cynulliad a/neu ddefnyddio unrhyw gynllun allanol a gymeradwywyd ar gyfer rhannu ceir y mae'r Cynulliad yn aelod cofrestredig ohono, gan anelu at deithio yn y modd mwyaf cynaliadwy sy'n briodol. Mae canllawiau llawn ar y mentrau presennol ynglŷn â rhannu ceir ar gael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

5.5 Cyfraddau fesul milltir

5.5.1 Telir cyfraddau fesul milltir a gymeradwyir gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi am deithio mewn car, ar gefn beic modur ac ar gefn beic.

5.5.2 Pan fo Aelod yn rhannu siwrnai gydag Aelod arall, aelod o staff (sef aelod o'i staff eu hun neu aelod o staff Aelod arall) neu aelod o staff Comisiwn y Cynulliad yn ei gerbyd ei hun ar fusnes swyddogol, yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.3, bydd ganddo hawl i wneud cais am atodiad i bob teithiwr am bob milltir, yn unol â'r cyfraddau milltiroedd a gymeradwywyd gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yma: http://www.hmrc.gov.uk/paye/rates-thresholds.htm#6

5.6 Siwrneiau dwyffordd a ganiateir

5.6.1 Pan fo Aelod yn defnyddio cerbyd i deithio o'i brif gartref i'r orsaf reilffordd neu'r maes awyr addas agosaf ac y bydd angen dychwelyd y cerbyd i'r prif gartref, caniateir i gost y siwrnai yn ôl gael ei hawlio. Mae siwrnai ddwyffordd debyg yn cael ei chaniatáu pan fo'r Aelod yn cael ei yrru i'w etholaeth neu i'w ranbarth o'i brif gartref ac yna'n teithio ymlaen i Gaerdydd ar gludiant cyhoeddus.

5.7 Teithio mewn tacsi

5.7.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.3, 5.4.2, 5.7.2 a 5.7.3, os bydd Aelod yn teithio yn y modd arferol mewn tacsi i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad, mae ganddo hawl i wneud cais am ad-daliad nad yw'n fwy na chyfradd uchaf y lwfans milltiroedd modur a bennir ym mharagraff 5.5.1.

5.7.2 Os nad yw'n rhesymol ymarferol i'r Aelod deithio heblaw mewn tacsi, mae ganddo hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.7.3 Yr uchafswm y caiff Aelod ei hawlio fel ad-daliad o dan y lwfans hwn mewn unrhyw achos yw union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.8 Teithio mewn car wedi'i logi

5.8.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.3 a 5.4.2, dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y caiff cost llogi car ei had-dalu, a hynny gyda chymeradwyaeth y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ymlaen llaw. Os gwneir siwrnai fel hyn, mae gan yr Aelod hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddo.

5.9 Teithio ar y rheilffyrdd

5.9.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1, 5.2.2 a 5.2.3, mae gan Aelodau hawl i wneud cais am union lefel y gost a ysgwyddwyd ganddynt. I ddangos cyfrifoldeb ariannol, disgwylir i'r Aelodau ddewis teithio yn y Dosbarth Safonol oni bai eu bod yn gallu dangos er boddhad y tîm Cymorth Busnes i Aelodau fod angen gwneud fel arall.

5.10 Teithio mewn awyren

5.10.1 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am gost teithio mewn awyren sy'n rhan o wasanaeth rheolaidd ar gyfer siwrnai arferol. Mae gan Aelod hawl i wneud cais am gost teithio mewn awyren breifat neu awyren siarter fel rhan o'r trefniadau teithio arferol, hyd at uchafswm cost y siwrnai pe bai wedi'i gwneud mewn awyren sy'n rhan o wasanaeth rheolaidd.

Teithio estynedig – mannau eraill yn y Deyrnas Unedig

5.11 Teithio estynedig

5.11.1 Caiff Aelod deithio y tu allan i Gymru, ond o fewn y Deyrnas Unedig, ar draul y cyhoedd i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad, ar yr amod bod y rheswm am y siwrnai yn bodloni un o'r meini prawf o dan baragraff 5.1.2 a dim ond os yw'r siwrnai y mae'r cais yn ymwneud â hi wedi'i chytuno ymlaen llaw gyda'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw

unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau na chytunwyd arnynt yn y modd hwn. Ym mhob ystyr arall, bydd lefelau'r lwfans a'r egwyddorion cyffredinol a'r amodau y telir ceisiadau am siwrneiau arferol oddi tanynt yn gymwys i geisiadau am deithio estynedig.

Teithio o fewn yr Undeb Ewropeaidd

5.12 Hawliadau

5.12.1 Mewn unrhyw flwyddyn ariannol, mae gan bob Aelod Cynulliad hawl i wneud hyd at bedair siwrnai ddwyffordd rhwng Cymru ac unrhyw aelod-wladwriaeth neu ranbarth arall o'r Undeb Ewropeaidd ar fusnes y Cynulliad.

5.12.2 Rhaid i brif ddiben ymweliad yr Aelod fod yn un yr ymgymerir ag ef mewn perthynas â chyflawni ei rôl fel Aelod Cynulliad.

5.12.3 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am yr union gostau teithio a ysgwyddwyd ac i gael lwfans cynhaliaeth yn ddarostyngedig i'r uchafsymiau a ganlyn:

- cost tocyn awyr i un o'r cyrchnodau a nodir ym mharagraff 5.12.1; a
- llety am ddwy noson, prydau a siwrneiau atodol.

5.12.4 Caiff Aelod nad yw'n teithio yn yr awyr wneud cais am yr union gostau teithio o fewn yr uchafsymiau a nodir ym mharagraff 5.12.3 uchod.

5.13 Gwneud cais

5.13.1 Cyn y siwrnai, rhaid i'r Aelodau gyflwyno i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau ddatganiad o ddiben, lleoliad a hyd yr ymweliad, a'r personau neu'r cyrff y bwriedir cyfarfod â nhw. Dim ond lle y mae'r siwrnai y mae'r cais yn ymwneud â hi wedi'i chytuno ymlaen llaw gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau y mae gan Aelod hawl i wneud cais am y lwfans hwn. Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau na chytunwyd arnynt yn y modd hwn.

5.14 Teithio i seneddau, cynghorau neu gynulliadau rhanbarthol

5.14.1 Caiff Aelod ofyn i'r Prif Weithredwr a'r Clerc am ganiatâd i ffurfio dirprwyaeth i ymweld â senedd ranbarthol, cyngor rhanbarthol neu gynulliad rhanbarthol yn yr Undeb Ewropeaidd. Rhaid i'r cais ddangos yn glir fanteision tebygol yr ymweliad ar gyfer busnes neu fuddiannau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, gan nodi'n glir y bobl neu'r sefydliadau y bwriedir ymweld â nhw. Rhaid i unrhyw ymweliad o dan y paragraff hwn gymryd lle ymweliad a allai fel arall gael ei drefnu o dan baragraff 5.12.1.

5.15 Teithio rhyngwladol

5.15.1 Caiff Aelod wneud cais i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau i deithio i wlad y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd. Rhaid i unrhyw ymweliad o dan y paragraff hwn fod yn lle ymweliad y gellid fod wedi'i wneud fel arall o dan baragraffau 5.12.1 neu 5.14.1.

5.15.2 Cyn y daith, rhaid i Aelodau gyflwyno achos busnes i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau er mwyn ei gymeradwyo. Rhaid i'r achos busnes egluro'r rhesymeg dros ymweld â'r wlad benodol honno, am faint o nosweithiau y bydd angen aros, sut y byddai'r ymweliad yn bodloni gofynion paragraff 5.1.2 a:

- sut y byddai o fudd i'r unigolyn yn ei rôl fel Aelod Cynulliad ac i'r Cynulliad ehangach;
- sut y byddai'n caniatáu iddynt gasglu syniadau newydd a fyddai o fudd i'r Cynulliad; a
- sut y byddai'n eu galluogi i hyrwyddo Cymru a gwaith y Cynulliad, ac i wella enw da y Cynulliad mewn cyd-destun rhyngwladol.

5.15.3 Yn ddarostyngedig i baragraffau 5.2.1 a 5.2.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am y gost wirioneddol iddo ef neu hi o dreuliau teithio sydd wedi'i thynnu a hawl i lwfans cynhaliaeth yn ddarostyngedig i uchafsymiau canlynol:

- cost y tocyn awyren ddwyffordd; a
- llety am bum noson, prydau bwyd a theithio achlysurol.

5.15.4 Caiff Aelod nad yw'n teithio mewn awyren hawlio'r union gostau teithio o fewn yr uchafswm a bennir yn 5.15.3.

5.15.5 Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc fydd unrhyw geisiadau eraill ar gyfer y lwfans hwn na chytunwyd arnynt felly.

5.15.6 Rhaid i Aelodau, o fewn cyfnod rhesymol ar ôl dychwelyd, lunio adroddiad ar yr ymweliad a'i gyflwyno i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau, er mwyn iddo gael ei bostio ar wefan y Cynulliad.

Teithio ar fusnes pwyllgor

5.16 Teithio ar fusnes pwyllgor

5.16.1 Wrth deithio ar fusnes pwyllgor, rhaid i Aelod gydymffurfio â'r rheolau a'r egwyddorion a nodir yn adrannau 5.2 i 5.10. Er gwaethaf y datganiad bod adrannau 5.3 i 5.10 yn gymwys i deithio yng Nghymru (sef teithio arferol), at ddibenion siwrneiau gan Aelodau'r Cynulliad ar fusnes pwyllgor bydd y rheolau hynny'n gymwys ni waeth lle yw cyrchfan y siwrnai. Mae'r egwyddorion canlynol hefyd yn gymwys i Aelod sy'n teithio ar fusnes pwyllgor.

5.16.2 Caiff Aelod deithio ar draul y cyhoedd mewn perthynas â chyflawni ei rôl fel aelod o un o bwyllgorau'r Cynulliad yng Nghymru, mewn mannau eraill yn y Deyrnas Unedig neu unrhyw le dros y môr, i'r graddau nad yw'r gwariant yn cael ei ad-dalu gan ffynhonnell arall.

5.16.3 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am ad-dalu costau a ysgwyddwyd wrth ymgymryd â siwrnai ar fusnes pwyllgor ar yr amod bod y gweithgaredd y mae'r cais yn ymwneud ag ef wedi'i gytuno ymlaen llaw gan y pwyllgor. Pryd bynnag y bo modd, dylai trefniadau gael eu gwneud gan y tîm clercio neu gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i sicrhau, cyn belled ag y bo'n ymarferol, fod yr egwyddorion cyffredinol ar gyfer teithio (megis y rhai yn adran 5.2) yn cael eu dilyn, er enghraifft, i fanteisio ar unrhyw ostyngiadau sydd ar gael am archebu fel grŵp.

5.16.4 Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y Prif Weithredwr a'r Clerc yw pa mor dderbyniol yw unrhyw geisiadau eraill ar gyfer unrhyw siwrneiau ar fusnes pwyllgor na chytunwyd arnynt yn unol â pharagraff 5.16.3 uchod.

5.16.5 Ni fydd y milltiroedd a deithir mewn perthynas â busnes pwyllgor yn cyfrif yn erbyn y terfynau a bennwyd gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel yr uchafswm a all gael ei esemptio rhag treth.

Galw'r Cynulliad neu bwyllgor yn ôl

5.17 Galw'r Cynulliad neu bwyllgor yn ôl

5.17.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am unrhyw gostau teithio a ysgwyddwyd ganddo ac y mae'n rhaid eu priodoli iddo wrth deithio i'w alluogi i fod yn bresennol mewn Cyfarfod Llawn o'r Cynulliad a alwyd er mwyn ystyried mater brys sydd o bwys cyhoeddus yn unol â Rheol Sefydlog 12.3.

5.17.2 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am unrhyw gostau teithio a ysgwyddwyd ganddo ac y mae'n rhaid eu priodoli iddo wrth deithio i'w alluogi i fod yn bresennol mewn cyfarfod o un o bwyllgorau'r Cynulliad yn unol â Rheol Sefydlog 17.46.

5.17.3 Bydd y darpariaethau ar gyfer teithio yn adrannau 5.2 i 5.10 yn gymwys i'r achosion hyn. Yn ychwanegol, caniateir gwneud cais am union lefel y costau aros dros nos os bu'n rhaid aros dros nos wrth deithio i'r Cynulliad. Caiff Aelodau wneud cais hefyd am gost dychwelyd i'w gwyliau ar ôl iddynt gael eu galw'n ôl, os bydd hynny'n ymarferol.

Siwrneiau partneriaid a phlant

5.18 Terfyn ar nifer y siwrneiau

5.18.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am y costau i'w bartner a/neu unrhyw blentyn iddo o dan 18 oed wneud siwrnai ar gludiant cyhoeddus rhwng Caerdydd a'i etholaeth neu ei ranbarth, neu rhwng Caerdydd a phrif gartref yr Aelod. Does dim angen i'r Aelodau deithio â'u teulu. Er hynny, dim ond ar gyfer 12 o siwrneiau unigol ym mhob blwyddyn ar gyfer aelodau o'u teulu y caiff Aelodau wneud cais.

5.18.2 Mae siwrnai ddwyffordd yn cyfrif fel dwy siwrnai sengl.

5.18.3 At ddibenion y lwfans hwn, diffinnir partner fel:

- priod;
- partner sifil yn unol â'r diffiniad yn Neddf Partneriaeth Sifil 2004;
- person sy'n byw gyda'r Aelod fel priod neu bartner sifil ac sydd wedi'i enwebu mewn ysgrifen i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau fel partner yr Aelod.

5.18.4 Mae plentyn at ddibenion y lwfans hwn yn cynnwys llys-blentyn, plentyn wedi'i fabwysiadu, plentyn maeth, neu unrhyw blentyn arall sy'n byw fel un o deulu'r Aelod sydd heb gyrraedd 18 oed eto.

5.19 Teithio mewn car

5.19.1 Caiff partner i Aelod a/neu unrhyw blentyn o dan 18 oed deithio mewn car yn hytrach na theithio ar gludiant cyhoeddus rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod, neu rhwng Caerdydd a phrif gartref yr Aelod. Mewn achosion o'r fath, caiff yr Aelod hawlio'r gyfradd briodol fesul milltir. Y cyfraddau milltiroedd sy'n gymwys i Aelodau fydd y cyfraddau a hawlir. Dylai ceisiadau o'r fath gael eu gwneud ar wahân i siwrneiau car yr Aelod ei hun. Bydd unrhyw siwrnai o'r fath yn cyfrif fel un o'r cyfanswm o 12 o siwrneiau sengl a ganiateir mewn blwyddyn. Ni chaiff partner na phlentyn wneud cais am siwrneiau os ydynt wedi teithio yn yr un car â'r Aelod.

5.20 Talu'n uniongyrchol i briod neu blentyn

5.20.1 Caiff yr Aelod gyfarwyddo'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i dalu unrhyw swm a hawlir o dan y lwfans hwn yn uniongyrchol i'r partner neu'r plentyn o dan sylw.

Teithiau gan staff Aelodau

5.21 Terfyn ar nifer y siwrneiau

5.21.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, mae gan bob Aelod hawl i wneud cais am y costau i'w aelodau staff wneud hyd at gyfanswm o 18 o siwrneiau dwyffordd ar gludiant cyhoeddus bob blwyddyn rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod. At y diben hwn, ystyr staff yw'r rhai sy'n cael eu talu ar ran yr Aelod o'r Lwfansau Gwariant Staffio, Cymorth i Grwpiau neu Staffio Dros Dro.

5.22 Teithio mewn Car

5.22.1 Yn ddarostyngedig i egwyddorion cyffredinol adran 5.2 a pharagraff 5.4.2, mae gan Aelod hawl i wneud cais am y gost i'r staff hynny sy'n gwneud siwrneiau mewn car rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod. Caiff Aelod wneud cais am y gost i'r staff hynny sy'n gwneud siwrnai mewn car rhwng Caerdydd ac etholaeth neu ranbarth yr Aelod yn ôl y cyfraddau milltiroedd a gymeradwywyd gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Mae unrhyw

siwrnai o'r fath yn cyfrif yn erbyn y cyfanswm o 18 o siwrneiau dwyffordd a ganiateir bob blwyddyn.

5.23 Talu'n uniongyrchol i staff

5.23.1 Caiff yr Aelod gyfarwyddo'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i dalu unrhyw swm a hawlir o dan y lwfans hwn yn uniongyrchol i'r aelod staff o dan sylw.

Pennod 6: Costau Swyddfa

6.1 Diben a swm

6.1.1 Mae gan yr Aelodau hawl i wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa i ad-dalu'r Aelodau am holl gostau rhesymol rhedeg swyddfa ac ymwneud ag etholwyr. Rhaid cyflwyno derbynebau neu brawf o'r gwariant gydag phob cais.

6.1.2 Does gan yr Aelodau ddim hawl i wneud cais am swm o'r Lwfans Costau Swyddfa am ddefnyddio'u cartref fel swyddfa etholaethol neu ranbarthol.

6.1.3 Yn ddarostyngedig i baragraff 6.1.2, caiff Aelod wneud cais am swm o'r Lwfans Costau Swyddfa nad yw'n fwy na'r canlynol yn y flwyddyn yn dechrau ar 1 Ebrill 2013:

a) £16,697 os oes gan yr Aelod swyddfa yn ei etholaeth neu ranbarth; neu

b) £4,174 os yw'r Aelod, er enghraifft, yn ymgymryd â dyletswyddau etholaethol neu ranbarthol o'r swyddfa yn Nhŷ Hywel, Bae Caerdydd yn unig.

6.1.4 Ni chaiff Aelod wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â swyddfa, neu ran o swyddfa, sy'n cael ei phrydlesu neu ei rhentu oddi wrth aelod o'r teulu, partner busnes neu gydweithiwr busnes.

6.1.5 Ni chaiff Aelod sy'n rhentu neu'n prydlesu swyddfa neu ran o swyddfa oddi wrth sefydliad (gan gynnwys ymddiriedolaeth y mae gan yr Aelod, neu aelod o'i deulu, partner busnes neu gydweithiwr busnes i'r Aelod, fuddiant ariannol ynddo) wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â'r rhent neu'r brydles ar y swyddfa neu'r rhan o'r swyddfa honno oni bai bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cytuno ar y cynnig cyn i'r cytundeb gael ei wneud.

6.1.6 Caniateir i gymeradwyaeth gael ei rhoi o dan baragraff 6.1.5 os oes gan yr Aelod, yr aelod o'i deulu, y partner busnes neu'r cydweithiwr busnes naill ai daliad bach iawn mewn cwmni rhestredig neu os yw'n fuddiolwr mewn cronfa bensiwn o bwys. Mater i'w benderfynu yn ôl disgresiwn y tîm Cymorth Busnes i Aelodau yw penderfynu ar faint daliad neu gronfa bensiwn, ac

eithrio bod Aelod, os nad yw'n fodlon ar y penderfyniad a wnaed gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau, yn cael gofyn am i'r mater gael ei gyfeirio am benderfyniad gan y Prif Weithredwr a'r Clerc yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

6.2 Costau swyddfa

6.2.1 Does dim modd cynhyrchu rhestr gynhwysfawr o'r holl eitemau a ganiateir, ond gallai'r enghreifftiau a ganlyn helpu'r Aelodau i benderfynu a gânt wneud cais ai peidio (os oes unrhyw amheuaeth, dylid cysylltu â'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau):

- cost cynnal swyddfa yn etholaeth neu ranbarth yr Aelod (gan gynnwys rhent, yswiriant, y dreth gyngor neu ardrethi busnes, costau trydan, nwy, dŵr a ffôn, a chost darparu cyfarpar swyddfa);
- costau cyfreithiol prydlesu neu rentu'r swyddfa;
- costau prisio yn ymwneud â phrydlesu, rhentu neu rannu'r swyddfa;
- costau sy'n ymwneud â diogelwch y swyddfa;
- cost llogi neu rentu ystafelloedd yn etholaeth neu ranbarth yr Aelod i gynnal cymorthfeydd;
- cost hysbysebu'r cymorthfeydd;
- papurau newydd a chylchgronau;
- cost galwadau ffôn symudol a wneir yn unol â pharagraff 6.2.6 isod;
- deunyddiau swyddfa nad ydynt ar gael yn uniongyrchol gan Gomisiwn Cynulliad Cymru;
- cyflogau a chostau eraill yn ymwneud â staff glanhau a gyflogir yn uniongyrchol, nad ymdrinnir â nhw mewn unrhyw fan arall.

6.2.2 Rhaid i bob eitem unigol o offer swyddfa sy'n costio £100 neu fwy gael ei chofnodi ar restr a gedwir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Dylai'r holl eitemau ar y rhestr gael eu dychwelyd i Gomisiwn y Cynulliad wrth i'r Aelod roi'r gorau i'r sedd oni bai bod trefniadau eraill yn cael eu cytuno gyda'r tîm Cymorth Busnes i

Aelodau. Os nad oes trefniadau o'r fath wedi'u gwneud, bydd gwerth unrhyw eitemau na ddychwelwyd yn cael ei wrthbwyso yn erbyn unrhyw symiau sy'n ddyledus i'r Aelod o dan y Penderfyniad hwn.

6.2.3 Rhaid i geisiadau am eitemau unigol o ddodrefn neu eitemau unigol eraill sy'n costio £750 neu ragor, neu gontractau sydd â gwerth oes o £750 neu ragor, gael eu cyfeirio i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau i'w cymeradwyo cyn i unrhyw gost gael ei hysgwyddo neu cyn yr ymrwymir mewn contract.

6.2.4 Ni chaniateir hawlio costau ad-dalu morgais, gan gynnwys llog morgais, o dan y lwfans hwn.

6.2.5 Rhaid i'r anfonebau am rent swyddfa gynnwys cyfeiriad yr eiddo sy'n cael ei rentu.

6.2.6 Mae gan yr Aelodau hawl i wneud cais am swm i dalu cost galwadau ffôn symudol os yw'r costau hynny'n ymwneud â chyflawni dyletswyddau'r Aelod fel Aelod Cynulliad yn unig. Rhaid peidio â gwneud cais am gost galwadau personol.

6.3 Cyflenwi dodrefn swyddfa yn ganolog

6.3.1 Mae gan Aelodau sy'n dymuno sefydlu swyddfa am y tro cyntaf hawl i wneud archeb untro ar gyfer dodrefn swyddfa oddi ar restr ganolog er mwyn darparu'r offer i'r swyddfa honno.

6.3.2 Y tîm Cymorth Busnes i Aelodau sy'n gweinyddu'r rhestr ac maent ar gael i roi cyngor ar ddewis dodrefn a materion eraill ynglŷn â sefydlu swyddfa am y tro cyntaf. Rhaid i'r Aelodau cymwys gyflwyno cais ysgrifenedig am yr eitemau y maent yn dymuno eu harchebu i'w gymeradwyo gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Bydd cost yr eitemau a gymeradwywyd yn cael ei thalu o'r cronfeydd canolog (ac nid o'r Lwfans Costau Swyddfa), yn amodol ar uchafswm lwfans o £5,000.

6.3.3 Dim ond o fewn 12 mis ar ôl i'r Aelod gael ei ethol, naill ai mewn etholiad neu mewn is-etholiad, y caniateir cais o dan y ddarpariaeth hon, ac ni chaniateir rhagor o geisiadau.

6.3.4 Nid yw'r ddarpariaeth hon ar gael er mwyn adleoli swyddfa sydd eisoes yn bodoli nac i sefydlu swyddfa ychwanegol.

6.3.5 Ar wahân i'r gallu i wneud cais o dan y ddarpariaeth hon, mae gan yr Aelodau hawl i brynu cyflenwadau cyffredinol swyddfa sy'n cael eu talu o'u Lwfans Costau Swyddfa yn unol â'r Penderfyniad hwn.

6.4 Cyflenwyr cymeradwy offer a deunyddiau swyddfa

6.4.1 Dim ond oddi wrth gyflenwyr a gymeradwywyd y caiff yr Aelodau brynu neu logi llungopïwyr. Mae rhestr o'r cyflenwyr sydd wedi'u cymeradwyo i'w gael gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.4.2 Os caiff llungopïwyr eu prynu neu eu llogi oddi wrth gyflenwr sydd heb ei gymeradwyo, caiff y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wrthod ad-dalu'r cais, neu dalu'r cais yn uniongyrchol, i'r graddau y mae'n fwy na'r pris uchaf a ddyfynnwyd gan y cyflenwyr cymeradwy ar gyfer yr union eitem, neu ar gyfer eitem gymaradwy.

6.4.3 Rhaid i'r Aelodau roi sylw i unrhyw ganllawiau a roddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau mewn perthynas â phrynu offer swyddfa a deunyddiau ysgrifennu eraill, gan gynnwys canllawiau ar ddefnyddio cyflenwyr a gymeradwywyd.

6.4.4 Pan fo canllawiau o'r fath yn rhestru cyflenwr neu gyflenwyr a gymeradwywyd ar gyfer categori penodol o offer neu ddeunyddiau ysgrifennu swyddfa, mae'n rhaid i'r Aelodau ddarparu tystiolaeth o werth am arian a gofyn am gymeradwyaeth y tîm Cymorth Busnes i Aelodau er mwyn prynu eitemau, yn y categorïau hyn, oddi wrth gyflenwyr sydd heb eu cymeradwyo.

6.5 Diogelwch swyddfa

6.5.1 Bydd swm ychwanegol ar gael i ariannu unrhyw wariant o fwy na £1,000 gan Aelod mewn unrhyw flwyddyn ariannol ar gyfer y camau diogelwch y mae'n bwriadu eu cymryd i ddiogelu ei hunan, ei staff, ei swyddfa etholaethol neu ranbarthol neu ei offer swyddfa os yw'r heddlu'n argymell ei fod yn gwneud hynny. Rhaid i'r argymhellion hynny fod mewn ysgrifen a rhaid i'r Aelodau eu cyflwyno i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau i'w cymeradwyo ac o leiaf dri dyfynbris cystadleuol am y gwaith o dan sylw, a hynny cyn i unrhyw wariant gael ei ysgwyddo.

6.6 Iechyd a diogelwch

6.6.1 Bydd swm ychwanegol ar gael i ariannu unrhyw wariant gan Aelod o fwy na £1,000 mewn unrhyw flwyddyn ariannol ar gyfer mesurau iechyd a diogelwch yn eu hadeiladau, y mae'r Aelodau'n bwriadu

eu cymryd, os yw'r mesurau hynny wedi'u hargymell gan berson cymwys sydd wedi'i gymeradwyo gan y Prif Weithredwr a'r Clerc ac wedi'u disgrifio mewn canllawiau a gyhoeddwyd gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Rhaid i'r argymhellion hynny fod mewn ysgrifen a rhaid i'r Aelodau eu cyflwyno i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau i'w cymeradwyo ac o leiaf dri dyfynbris cystadleuol am gost gwneud y gwaith hwnnw cyn i unrhyw wariant gael ei ysgwyddo.

6.6.2 Ni chaniateir i Aelod ariannu mwy na £1,000 o'i Lwfans Costau Swyddfa ar gyfer paragraffau 6.5.1 a 6.6.1 ill dau yn yr un flwyddyn ariannol.

6.7 Prydlesu, is-osod a rhannu

6.7.1 Ni chaniateir i Aelod sy'n rhentu swyddfa oddi wrth sefydliad plaid wleidyddol neu undeb llafur wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â rhent y swydd honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y cytundeb i rentu'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod prisiwr a enwebwyd gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi rhoi gwybod i'r tîm nad yw'r rhent arfaethedig yn fwy na'r hyn sy'n rhesymol; a

c) bod copi o'r cytundeb sydd wedi'i weithredu wedi cael ei adneuo gyda'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.7.2 Ni chaiff Aelod sy'n rhentu rhan o swyddfa i sefydliad plaid wleidyddol neu undeb llafur (neu i unrhyw sefydliad neu fusnes arall) wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa ar gyfer y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y cytundeb i rentu'r rhan honno o'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod prisiwr a enwebwyd gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi rhoi gwybod i'r tîm nad yw'r rhent arfaethedig yn fwy na'r hyn sy'n rhesymol; a

c) bod copi o'r cytundeb sydd wedi'i weithredu wedi cael ei adneuo gyda'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

6.7.3

a) Os yw prisiwr wedi rhoi cyngor am rent o dan baragraff 6.7.1b), ni chaiff Aelod wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas ag unrhyw gynnydd yn y rhent oni bai bod y cynnydd wedi'i hysbysu i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau a bod y tîm yn fodlon na fydd y cynnydd yn golygu bod y rhent yn fwy na'r hyn sy'n rhesymol.

b) Os yw prisiwr wedi rhoi cyngor am rent o dan baragraff 6.7.2 b), ni chaiff Aelod ostwng y rhent hwnnw, a pharhau i hawlio'r Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â'r swyddfa, oni bai bod y gostyngiad arfaethedig wedi'i hysbysu i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau a bod y tîm yn fodlon na fydd y gostyngiad yn golygu bod y rhent yn llai na'r hyn sy'n rhesymol.

c) I'w galluogi i ystyried cynnydd neu ostyngiad a hysbysir iddynt o dan is-baragraff a) neu b), caiff y tîm Cymorth Busnes i Aelodau ei gwneud yn ofynnol iddo gael copi o gyngor y prisiwr a hysbysir ganddo.

6.7.4 Caniateir i gost sicrhau cyngor prisiwr at ddibenion paragraffau 6.7.1 b), 6.7.2 b) neu 6.7.3 c) gael ei hawlio fel rhan o Lwfans Costau Swyddfa Aelod.

6.7.5 Ni chaiff Aelod sy'n bwriadu gwneud trefniant i rannu swyddfa gydag Aelod Seneddol neu Aelod o Senedd Ewrop wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â rhent y swyddfa honno oni bai:

a) bod yr Aelod, cyn gwneud y trefniant i rentu'r swyddfa, wedi hysbysu'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau am y cynnig;

b) bod cytundeb drafft, yn nodi telerau'r trefniant arfaethedig, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â dull rhannu costau'r swyddfa, wedi'i adneuo gyda'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau; a

c) bod y tîm Cymorth Busnes i Aelodau wedi cymeradwyo'r trefniant arfaethedig.

6.7.6 Rhaid i unrhyw amrywiad arfaethedig i drefniant o'r math y cyfeirir ato ym mharagraff 6.7.5 gael ei hysbysu i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau, ac ni chaniateir ei roi ar waith, gan Aelod sy'n hawlio Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â'r swyddfa, heb i'r amrywiad arfaethedig gael ei gymeradwyo.

6.7.7 Mae gan Aelod sy'n gwneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â rhent swyddfa:

a) sy'n cael ei rhannu gydag Aelod Seneddol neu Aelod o Senedd Ewrop; neu

b) y mae rhan ohoni'n cael ei rhentu i berson arall;

hawl i wneud cais am Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â rhent net y swyddfa yn unig, hynny yw y gwahaniaeth rhwng y swm sy'n cael ei dalu gan yr Aelod ar ffurf rhent y swyddfa a'r swm y mae'r Aelod yn ei gael fel cyfraniad at y rhent neu fel rhent ar gyfer y swyddfa gyfan, yn ôl fel y digwydd.

6.7.8 Rhaid i Aelod sy'n rhentu rhan o swyddfa (yr hawlir Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â hi) i sefydliad plaid wleidyddol sicrhau na fydd yr un rhan arall o'r swyddfa'n cael ei defnyddio at ddibenion plaid wleidyddol, gan gynnwys dibenion etholiadol.

Pennod 7: Cymorth ar gyfer Aelodau'r Cynulliad

7.1 Lwfans gwariant staffio

7.1.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am gostau Gwariant Staffio, hyd at uchafswm o £89,890, ar gyfer personau a gyflogir ganddo os yw'r costau hynny yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd yn cael eu hysgwyddo i alluogi'r Aelod i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad.

7.1.2 Caiff Aelodau hawlio lwfans i dalu costau cyflog hyd at dri o staff cyfwerth ag amser llawn (111 o oriau). Bydd cyfraniadau perthynol y cyflogwr at Yswiriant Gwladol, gan gynnwys y cyfraniadau ar gyfer unrhyw daliadau goramser y cyfeirir atynt ym mharagraff 7.3.1, yn cael eu talu'n ganolog a hynny heb eu didynnu o'r Lwfans Gwariant Staffio.

7.1.3 Caiff yr holl staff eu cyflogi ar un o dri band cyflog, Band 1, Band 2 neu Fand 3, a rhaid eu cyflogi yn unol â'r Polisi Recriwtio a gyhoeddir gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

7.1.4 Mae'r graddfeydd cyflog cyfwerth ag amser llawn ar gyfer y swyddi hyn fel a ganlyn:

Band	**Pwynt 1**	**Pwynt 2**	**Pwynt 3**	**Pwynt 4**	**Pwynt 5**
1	£22,820	£24,866	£27,101	£29,541	£32,209
2	£19,489	£21,437	£23,587	£25,955	£28,570
3	£17,647	£19,014	£20,488	£22,080	£23,799

7.1.5 Bydd staff newydd yn dechrau ar isafswm y raddfa ar gyfer y band tâl priodol, oni bai bod rhesymau llethol, o dan amgylchiadau eithriadol, sy'n cyfiawnhau cyflog cychwynnol uwch. Mae'n ofynnol i'r Aelodau gyflwyno achos busnes dros driniaeth o'r fath i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau, a sicrhau cymeradwyaeth iddo, cyn i gyflog uwch o'r fath gael ei gynnig i'r aelod staff newydd. Caiff unrhyw anghydfod ei gyfeirio at y Prif Weithredwr a'r Clerc i gael ei benderfynu yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

7.1.6 Yn amodol ar berfformiad boddhaol, bydd staff unigol yn symud i fyny'r raddfa gynyddol un pwynt ar y tro bob blwyddyn ar y

dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth (oni bai bod paragraff 7.1.7. yn gymwys) nes eu bod yn cyrraedd yr uchafswm cyflog ar gyfer eu band.

7.1.7 Pan fydd aelod o staff newydd yn dechrau yn ei swydd ar bwynt graddfa 1 ac yn dangos perfformiad eithriadol drwy gydol y cyfnod prawf, caiff Aelodau, yn dilyn cwblhau'r cyfnod prawf, wneud cais i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau i gymeradwyo symud yr aelod o staff i fyny'r raddfa gynyddol i bwynt 2 cyn y dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth. Mewn achosion o'r fath, bydd adolygiadau blynyddol yn y dyfodol yn cael eu gwneud ar y dyddiad y dechreuodd yr aelod ar bwynt graddfa 2 (yn hytrach na'r dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth).

7.1.8 Ni chaniateir talu bonws i'r staff o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall).

7.2 Cyfuniadau staff

7.2.1 Mae 'Uchafswm Costau Posibl' unrhyw gyfuniad o staff a gyflogir yn hafal i gost y cyflogau a fyddai'n cael eu talu pe bai'r cyflogeion i gyd yn cael eu talu ar bwynt uchaf eu band cyflog perthnasol, gan gymryd eu horiau contract i ystyriaeth.

7.2.2 Caiff yr Aelodau gyflogi staff mewn unrhyw gyfuniad o fandiau cyhyd ag na fydd yr uchafswm costau posibl yn fwy na chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio. Yr enw ar y gwahaniaeth rhwng yr Uchafswm Costau Posibl a chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio yw'r 'Balans sy'n Weddill'.

7.2.3 Caniateir i'r Balans sy'n Weddill gael ei ddefnyddio i dalu'r costau a amlinellir yn adrannau 7.3 i 7.6 a hefyd i dalu costau eraill sy'n ymwneud â staff megis costau dileu swydd a gymeradwywyd (pan nad yw adran 7.12 yn gymwys), costau atodol lleoliadau gwaith, staff ac interniaid, ac ati.

Y Balans sy'n Weddill

7.3 Taliadau am deithio a goramser

7.3.1 Caniateir defnyddio hyd at £2,000 o'r balans sy'n weddill ar gyfer taliadau teithio a goramser i'r staff.

7.4 Cymorth dros dro

7.4.1 Os yw Aelod wedi cyflogi'r hyn sy'n gyfwerth â thri aelod o staff amser llawn (111 o oriau) ond bod arno angen rhagor o gymorth dros dro, nad yw'n gymwys fel arall i gael ei dalu o'r Lwfans Staffio Dros Dro yn adran 7.10, caiff ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill at y diben hwn.

7.5 Yswiriant bywyd a darpariaeth salwch difrifol i staff yr Aelodau

7.5.1 Caiff Aelod ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill mewn perthynas â'i gostau wrth wneud cyfraniadau at unrhyw yswiriant bywyd neu ddarpariaeth salwch difrifol a awdurdodwyd gan y Bwrdd Taliadau mewn perthynas ag unrhyw staff sy'n cael eu talu:

- o'r Lwfans Gwariant Staffio; neu
- o'r Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â staff glanhau sy'n cael eu cyflogi'n uniongyrchol.

7.6 Trosglwyddo arian

7.6.1 Caiff Aelod drosglwyddo i'r lwfans Cymorth i Grwpiau unrhyw symiau y mae'n eu dewis o'r Balans sy'n Weddill ar yr amod bod hysbysiad ysgrifenedig yn cael ei roi ymlaen llaw i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

Manylion contractau, talu cyflogau a darpariaethau pensiwn

7.7 Contractau cyflogaeth

7.7.1 Mae'n ofynnol i'r Aelodau roi'r datganiad ysgrifenedig safonol i bob un o'u gweithwyr cyflogedig yn nodi prif delerau ac amodau eu cyflogaeth sydd wedi'i gyhoeddi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Rhaid i'r Aelodau roi copi wedi'i lofnodi i'r tîm o fewn mis ar ôl i'r gyflogaeth ddechrau.

7.8 Talu cyflogau

7.8.1 Rhaid i gyflogau'r staff gael eu talu'n fisol ar ddiwrnod gwaith olaf pob mis. Rhaid i'r taliadau gael eu gwneud yn uniongyrchol i gyfrif yr unigolyn drwy drosglwyddiad electronig (Gwasanaethau Clirio Awtomataidd y Bancwyr - BACS).

7.9 Darpariaeth bensiwn i staff yr Aelodau

7.9.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am lwfans ar gyfer cost ei gyfraniad at gynllun pensiwn personol unrhyw aelod o staff sy'n cael ei dalu:

- o'r Lwfans Gwariant Staff; neu
- o'r Lwfans Costau Swyddfa mewn perthynas â staff glanhau a gyflogir yn uniongyrchol.

7.9.2 Yr uchafswm sy'n daladwy yw 10 y cant o'r cyflog a delir mewn gwirionedd i'r aelod staff perthnasol. Nid yw'r lwfans hwn yn cyfrif yn erbyn naill ai'r Lwfans Gwariant Staff neu'r Lwfans Costau Swyddfa.

Lwfans Staffio Dros Dro

7.10 Lwfans Staffio Dros Dro (TSA)

7.10.1 Caiff Aelod wneud cais am TSA i dalu costau unrhyw dreuliau ychwanegol a ysgwyddir yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd i alluogi'r Aelod i gyflawni ei ddyletswyddau fel Aelod Cynulliad wrth sicrhau cymorth dros dro tra bydd person y mae cyflog yn cael ei dalu iddo o dan y Lwfans Gwariant Staff yn cael ei rwystro rhag rhoi'r cymorth hwnnw oherwydd salwch, cyfnod mamolaeth, cyfnod tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu.

7.10.2 Dim ond o dan yr amodau a ganlyn y caniateir gwneud cais am TSA, sef os yw'r aelod staff y mae angen y cymorth yn ei le:

- yn absennol o'r gwaith oherwydd salwch, cyfnod mamolaeth, cyfnod tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu a'i fod yn dal i gael ei gyflogi gan yr Aelod drwy ei Lwfans Gwariant Staffio;
- heb gael ei gyflogi ar sail achlysurol neu dros dro;
- yn absennol, os yw'n sâl, am gyfnod di-dor sy'n fwy na phythefnos;
- yn cyflwyno tystysgrifau meddygol ategol ar gyfer cyfnodau o salwch, tystysgrif mamolaeth (ffurflen MATB1) yn dangos yr wythnos y disgwylir i'r aelod o staff esgor yn achos cyfnod mamolaeth neu dystysgrif gyfatebol yn achos cyfnod tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu;

- yn meddu ar gontract cyflogaeth dilys sy'n pennu'r cyfnodau o salwch, mamolaeth, tadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu â thâl.

7.10.3 Seilir uchafswm y TSA a ganiateir ar swm cyflog gros y gweithiwr absennol am gyfnod penodedig (a ddangosir isod).

7.10.4 Anogir yr Aelodau i sicrhau bod gan yr holl staff sy'n rhoi'r cymorth dros dro drefniadau pensiwn yn unol ag arferion cyflogi da.

7.10.5 Mae absenoldeb salwch, cyfnodau mamolaeth a thadolaeth ac absenoldeb mabwysiadu yn cael eu trin yn hollol wahanol at ddibenion cyfrifo'r TSA. Gan hynny, bydd gan Aelod y mae ganddo gyflogai ar absenoldeb mamolaeth neu dadolaeth ac absenoldeb salwch (ar wahân) gyfle i ddefnyddio dwy gyllideb ar wahân ar gyfer TSA.

7.10.6 Pan fo unigolyn yn absennol oherwydd salwch, bydd y lwfans uchaf sydd ar gael yn cael ei seilio ar chwe mis ar gyflog llawn a chwe mis ar hanner cyflog (gan gynnwys cyfraniadau Yswiriant Gwladol y cyflogwr a chostau pensiwn) i bob cyflogai absennol cymwys.

7.10.7 Pan fydd y rheol 'mwy na phythefnos' sydd wedi'i nodi ym mharagraff 7.10.2 wedi'i bodloni, bydd y TSA yn dyddio'n ôl i'r dyddiad cyntaf o absenoldeb.

7.10.8 Pan fo unigolyn yn absennol oherwydd cyfnod mamolaeth neu dadolaeth neu absenoldeb mabwysiadu, mae'r lwfans uchaf sydd ar gael yn cyfateb i 26 wythnos o gyflog gros y cyflogai absennol (gan gynnwys cyfraniadau Yswiriant Gwladol y cyflogwr a chostau pensiwn).

7.10.9 Pan fo cais am gymorth dros dro ar gyfer absenoldeb oherwydd salwch gweithiwr yn defnyddio'r cyfnod hiraf a ganiateir yn y trefniadau hyn, dylai unrhyw estyniad i'r cymorth dros dro gael ei hawlio yn erbyn y Balans sy'n Weddill. Bydd y cyflogai parhaol wedi cyrraedd y terfyn contractiol ar gyfer hawliau cyflog ac ni fydd costau'r gweithiwr yn ei le yn ychwanegol mwyach at y costau cyflog arferol.

7.10.10 Os bydd cais am gymorth yn codi wedyn mewn perthynas â chyflogai sydd wedi cael 12 mis o absenoldeb salwch â thâl, yna

dim ond os bydd cyfnod o 12 mis wedi mynd heibio ers diwedd y cais diwethaf y caniateir y cais hwnnw.

Dileu swydd

7.11 Taliadau dileu swydd i staff sy'n cael eu talu o'r Lwfans Gwariant Staffio

7.11.1 Mae gan Aelod hawl i wneud cais am ei gostau wrth roi taliadau dileu swydd i staff cymwys os yw'r Aelod yn peidio â bod yn Aelod yn y Pedwerydd Cynulliad (neu yn unrhyw Gynulliad dilynol) am unrhyw reswm. Telir y symiau hyn o'r cronfeydd canolog (ac ni chânt eu tynnu o'r Lwfans Gwariant Staffio).

7.11.2 I fod yn gymwys, mae'n rhaid bod gan y staff o leiaf ddwy flynedd o wasanaeth gyda'r Aelod ar y dyddiad y maent yn peidio â chael eu cyflogi gan y cyn Aelod, ac mae'n rhaid iddynt beidio â bod yn hunangyflogedig. Cyfrifir taliadau dileu swydd ar sail yr hawliad statudol o dan y ddeddfwriaeth gyflogaeth gyfredol, wedi'i uwchraddio 50 y cant.

7.12 Y Gronfa Polisi ac Ymchwil

7.12.1 Caiff Aelod hawlio hyd at £2,000 (gan gynnwys TAW) tuag at y gost o dalu am arbenigedd allanol i gynghori neu i helpu, am gyfnod penodedig, ar dasg neu ddarn o waith penodol ("y gwaith").

7.12.2 Rhaid i Aelod sydd am wneud hawliad:

a) gyflwyno cynnig ysgrifenedig i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau sy'n amlinellu hyd, cost a phwrpas y gwaith gyda digon o fanylion i alluogi tîm Cymorth Busnes yr Aelodau i ystyried y cais;

b) cael cymeradwyaeth gan dîm Cymorth Busnes yr Aelodau cyn i'r gwaith gychwyn; a

c) sicrhau bod yr egwyddorion cymorth ariannol a nodir yn y Penderfyniad hwn yn cael eu bodloni ar bob achlysur, gan gynnwys yr egwyddor na ddylai unrhyw waith ymwneud â gweithgarwch plaid wleidyddol (fel y nodir ym mharagraff 1.3.3), ond nid yn gyfyngedig i hynny.

Pennod 8: Cymorth i Grwpiau

8.1 Diben

8.1.1 Mae gan grwpiau o dri neu fwy o Aelodau hawl i gael lwfans Cymorth i Grwpiau i'w helpu i gyflawni eu gwaith yn y Cynulliad. Dim ond mewn perthynas â chostau a ysgwyddir yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd er mwyn cyflawni eu dyletswyddau fel Aelodau y mae'r lwfans yn daladwy.

8.1.2 Does dim modd cynhyrchu rhestr gynhwysfawr o'r holl eitemau a ganiateir, ond gallai'r enghreifftiau a ganlyn helpu'r Aelodau i benderfynu a gânt wneud cais ai peidio (os oes unrhyw amheuaeth, dylid cysylltu â'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau):

- cyflogi staff mewn swyddogaeth weinyddol;
- cyflogi staff i wneud gwaith ymchwil;
- costau goramser, teithio, ac ati;
- caffael offer swyddfa a llogi cyfleusterau.

8.1.3 Caniateir i'r gwariant o dan y lwfans hwn gael ei awdurdodi gan arweinydd dynodedig grŵp neu gan Aelod arall o'r fath y caniateir dirprwyo awdurdod o'r fath iddo.

8.1.4 Ym mhob achos, rhaid cyfrifo cost y gyflogaeth drwy gyfeirio at bwynt tâl uchaf band perthnasol pob person sydd i'w gyflogi (nid at union bwynt tâl y person sy'n cael ei recriwtio).

8.1.5 Mae'n ofynnol i Grwpiau roi'r datganiad ysgrifenedig safonol i bob un o'u gweithwyr cyflogedig yn nodi prif delerau ac amodau eu cyflogaeth sydd wedi'i gyhoeddi gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau. Rhaid i'r Grwpiau roi copi wedi'i lofnodi i'r tîm o fewn mis ar ôl i'r gyflogaeth ddechrau.

8.1.6 Bydd cyfraniadau perthynol y cyflogwr at Yswiriant Gwladol ar gyfer unrhyw staff a ariennir o dan unrhyw rai o ddarpariaethau'r Lwfans Cymorth i Grwpiau yn cael eu talu'n ganolog a hynny heb eu didynnu o'r lwfans hwn.

8.1.7 Rhaid i benderfyniadau i brynu eitemau unigol o ddodrefn, eitemau eraill a ganiateir a rhwymedigaethau mewn contract sy'n costio

mwy na £750 gael eu cyfeirio at y tîm Cymorth Busnes i Aelodau i gael eu cymeradwyo cyn i'r gost gael ei hysgwyddo.

8.1.8 Ni chaniateir hawlio costau ad-dalu morgais, gan gynnwys llog morgais, o dan y lwfans hwn.

8.1.9 Ni chaniateir talu bonws i'r staff o'r lwfans hwn (nac o'r un lwfans arall).

8.2 Cyfuniadau staff

8.2.1 Mae 'Uchafswm Costau Posibl' unrhyw gyfuniad o staff a gyflogir o dan is-baragraffau 8.2.2 a), b) ac c) yn hafal i gost y cyflogau a fyddai'n cael eu talu pe bai'r cyflogeion i gyd yn cael eu talu ar bwynt uchaf eu band cyflog perthnasol, gan gymryd eu horiau contract i ystyriaeth

8.2.2 Caiff grwpiau gyflogi staff mewn unrhyw gyfuniad o'r bandiau ar yr amod nad yw'r Uchafswm Costau Posibl yn fwy na chyfanswm y lwfans fel a ganlyn:

a) mae gan grŵp o dri neu fwy o Aelodau, **sydd** wedi'i gynrychioli gan Aelod yn Llywodraeth Cymru, hawl i gael **£144,598**; neu

b) mae gan grŵp o rhwng tri a 10 o Aelodau, **sydd heb** ei gynrychioli gan Aelod yn Llywodraeth Cymru, hawl i gael **£220,125**; ac

c) mae gan grŵp o fwy na 10 o Aelodau **sydd heb** ei gynrychioli gan Aelod yn Llywodraeth Cymru, hawl i gael y swm yn is-baragraff b) a **£35,239** ychwanegol am bob pump o aelodau o'r grŵp (neu ran o bump).

8.2.3 Yr enw ar y gwahaniaeth rhwng yr Uchafswm Costau Posibl a chyfanswm gwerth y Lwfans Gwariant Staffio yw'r "Balans sy'n Weddill".

8.2.4 Caniateir i'r Balans sy'n Weddill gael ei ddefnyddio i dalu'r costau a amlinellir yn adrannau 8.4 i 8.6 a hefyd i dalu costau eraill sy'n ymwneud â staff megis costau dileu swydd a gymeradwywyd (pan nad yw adran 8.8 yn gymwys), costau teithio, llogi cyfleusterau, etc.

8.2.5 Rhaid i'r holl staff gael eu cyflogi ar bwynt cyflog mewn un o bump band cyflog, Band 1, Band 2, Band 3, 'Cymorth Grŵp Ychwanegol'

neu Pennaeth y Staff (fel y'u nodir ym mharagraff 8.2.7), a rhaid eu cyflogi yn unol â'r Polisi Recriwtio a roddir i'r Aelodau gan y tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

8.2.6 Ni cheir ariannu mwy nag un swydd sy'n gyfwerth ag amser llawn (37 awr) o'r band Pennaeth y Staff.

8.2.7 Mae'r graddfeydd cyflog cyfwerth ag amser llawn ar gyfer y swyddi hyn fel a ganlyn:

	Pwynt Tâl 1	**Pwynt Tâl 2**	**Pwynt Tâl 3**	**Pwynt Tâl 4**	**Pwynt Tâl 5**
Pennaeth y Staff	£33,779	£35,509	£37,330	£39,244	£41,260
Cymorth Grŵp Ychwanegol	£30,708	£32,281	£33,936	£35,676	£37,509
Band 1	£22,820	£24,866	£27,101	£29,541	£32,209
Band 2	£19,489	£21,437	£23,587	£25,955	£28,570
Band 3	£17,647	£19,014	£20,488	£22,080	£23,799

8.3 Cynnydd drwy'r pwyntiau tâl

8.3.1 Bydd staff newydd sy'n dechrau ar eu cyflogaeth yn dechrau ar isafswm y raddfa ar gyfer y band tâl priodol, oni bai bod rhesymau llethol, o dan amgylchiadau eithriadol, sy'n cyfiawnhau cyflog cychwynnol uwch. Mae'n ofynnol i'r Grwpiau gyflwyno achos busnes dros driniaeth o'r fath i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau, a sicrhau cymeradwyaeth iddo, cyn i gyflog uwch o'r fath gael ei gynnig i'r aelod staff newydd. Caiff unrhyw anghydfod ei gyfeirio at y Prif Weithredwr a'r Clerc i gael ei benderfynu yn unol â'r weithdrefn a nodir ym mharagraff 1.4.1.

8.3.2 Cyhyd ag y bo'u perfformiad yn foddhaol, bydd staff unigol yn symud i fyny'r raddfa gynnydd un pwynt ar y tro bob blwyddyn ar y dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth (oni bai bod paragraff 8.3.3 yn gymwys) nes y byddant yn cyrraedd uchafswm eu band.

8.3.3 Pan fydd aelod o staff newydd yn dechrau yn ei swydd ar bwynt graddfa 1 ac yn dangos perfformiad eithriadol drwy gydol y cyfnod prawf, caiff y Grŵp, yn dilyn cwblhau'r cyfnod prawf, wneud cais i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau i gymeradwyo symud yr aelod o

staff i fyny'r raddfa gynyddol i bwynt 2 cyn y dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth. Mewn achosion o'r fath, bydd adolygiadau blynyddol yn y dyfodol yn cael eu gwneud ar y dyddiad y dechreuodd yr aelod o staff ar bwynt graddfa 2 (yn hytrach na'r dyddiad y dechreuodd eu cyflogaeth).

Balans sy'n Weddill

8.4 Offer a deunyddiau swyddfa

8.4.1 Caniateir i Grwpiau ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill i brynu neu logi offer swyddfa a deunyddiau swyddfa, ond rhaid i bob penderfyniad i brynu fel hyn gael ei wneud yn unol â gofynion pennod 6 (Lwfans Costau Swyddfa) yn y Penderfyniad hwn.

8.5 Yswiriant bywyd a darpariaeth salwch difrifol i staff grwpiau

8.5.1 Caiff Grwpiau ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill mewn perthynas â'u costau wrth wneud cyfraniadau at unrhyw yswiriant bywyd neu ddarpariaeth salwch difrifol ar gyfer unrhyw staff sydd gan y grŵp. Rhaid i unrhyw ddarpariaeth o'r fath gael ei chymeradwyo yn gyntaf gan y Bwrdd Taliadau.

8.6 Y Gronfa Polisi ac Ymchwil

8.6.1 Caiff Grwpiau ddefnyddio'r Balans sy'n Weddill i ddod ag arbenigwyr allanol i mewn i gynghori neu i helpu, am gyfnod penodedig, ar dasg neu ddarn o waith penodol ("y gwaith"). Rhaid i Grŵp sy'n dymuno defnyddio'i Lwfans Cymorth i Grwpiau yn y modd hwn:

8.6.2 a) gyflwyno cynnig ysgrifenedig i dîm Cymorth Busnes yr Aelodau sy'n amlinellu hyd, cost a phwrpas y gwaith gyda digon o fanylion i alluogi tîm Cymorth Busnes yr Aelodau i ystyried y cais;

8.6.3 b) cael cymeradwyaeth gan dîm Cymorth Busnes yr Aelodau cyn i'r gwaith gychwyn; a

8.6.4 c) sicrhau bod yr egwyddorion cymorth ariannol a nodir yn y Penderfyniad hwn yn cael eu bodloni ar bob achlysur, gan gynnwys yr egwyddor na ddylai unrhyw waith ymwneud â gweithgarwch plaid wleidyddol (fel y nodir ym mharagraff 1.3.3), ond nid yn gyfyngedig i hynny.

Trefniadau eraill

8.7 Darpariaeth bensiwn i staff grwpiau

8.7.1 Mae gan Grwpiau hawl i wneud cais am lwfans mewn perthynas â'u costau wrth dalu cyfraniadau i gynllun pensiwn personol unrhyw staff sydd gan y grŵp.

8.7.2 Yr uchafswm sy'n daladwy yw 10 y cant o gyflog gwirioneddol yr aelod staff perthnasol. Mae'r lwfans hwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd canolog ac nid yw'n cyfrif yn erbyn y lwfans Cymorth Grwpiau.

8.8 Trefniadau dileu swydd

8.8.1 Mae'r trefniadau dileu swydd hyn yn gymwys i grwpiau sy'n cynnwys Aelodau a etholwyd i'r Pedwerydd Cynulliad (ac i unrhyw Gynulliad dilynol).

8.8.2 Mae gan grŵp hawl i wneud cais am gost taliadau dileu swydd i staff cymwys os bydd cyfansoddiad y grŵp yn newid naill ai o ganlyniad i etholiad neu os bydd aelod o grŵp yn peidio â bod yn Aelod yn ystod tymor Cynulliad fel bod hynny'n gostwng neu'n dileu'r hawl i gael y Lwfans Cymorth i Grwpiau ym mharagraff 8.2.2.

8.8.3 I fod yn gymwys, mae'n rhaid bod gan y staff o leiaf dwy flynedd o wasanaeth gyda'r grŵp sy'n eu cyflogi ar y dyddiad y maent yn peidio â chael eu cyflogi gan y grŵp (neu'r cyn grŵp) a rhaid iddynt beidio â bod yn hunangyflogedig. Cyfrifir taliadau dileu swydd ar sail yr hawliad statudol o dan y ddeddfwriaeth gyflogaeth gyfredol, wedi'i uwchraddio 50 y cant. Telir y symiau hyn o'r cronfeydd canolog ac ni chânt eu didynnu o'r Lwfans Cymorth i Grwpiau.

Pennod 9: Cydraddoldeb a mynediad

Sylwer fod y ddarpariaeth a oedd ar gael o dan Bennod 9 Penderfyniad 2011 (Rhif 2) wedi cael ei dileu o gwmpas y Penderfyniad hwn. Yn ei lle, ceir bellach ddarpariaeth debyg ond ehangach o dan Gronfa Fynediad Comisiwn y Cynulliad.

Sefydlwyd y Gronfa Fynediad i sicrhau bod Aelodau'r Cynulliad yn cael y cymorth angenrheidiol er mwyn:

- *Ymgysylltu ag etholwyr sydd ag anghenion gwahanol;*
- *Gwneud yr addasiadau ffisegol angenrheidiol er mwyn gwella mynediad i swyddfeydd etholaethol neu ranbarthol i Aelodau, Staff neu Etholwyr; a*
- *Darparu cymorth angenrheidiol ychwanegol i Aelodau a staff cymorth sydd ag anableddau.*

I gael rhagor o wybodaeth am y Gronfa Fynediad, cysylltwch â'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau.

Pennod 10: Aelodau sy'n ymadael â'u swydd

Lwfans dirwyn i ben

10.1 Lwfans dirwyn i ben

10.1.1 Mae gan berson sydd, am ba reswm bynnag, wedi peidio â bod yn Aelod Cynulliad ("cyn Aelod") hawl i wneud cais am lwfans mewn perthynas â'r gost a ysgwyddwyd yn gyfan gwbl, yn unig ac o reidrwydd wrth gwblhau unrhyw waith a oedd ar y gweill pan beidiodd y person hwnnw â bod yn Aelod.

10.1.2 Mae Aelod yn peidio â bod yn Aelod Cynulliad ar y dyddiad y digwydd unrhyw un o'r canlynol:

a) bod yr Aelod yn ymddiswyddo;

b) bod yr Aelod yn marw;

c) bod y Cynulliad yn cael ei ddiddymu os nad yw'r Aelod yn ymgeisydd i'w ethol i'r Cynulliad newydd; neu

ch) yr etholiad, os yw'r Aelod yn ymgeisydd i'w ethol i'r Cynulliad newydd ond nad yw'n cael ei ethol.

10.1.3 Mae'r swm y gellir ei hawlio i'w reoli gan gynllun dirwyn i ben ysgrifenedig y cytunir arno rhwng y tîm Cymorth Busnes i Aelodau a'r cyn Aelod, ac fe'i cyfrifir drwy gyfeirio at y cyfnod y cytunir arno ar gyfer y broses o ddirwyn i ben a'r Lwfans Costau Swyddfa, y Gwariant Llety Preswyl a'r rhan honno o'r Lwfans Gwariant Staff sy'n darparu ar gyfer y cyflogau gwirioneddol sy'n cael eu talu i'r staff a oedd yn cael eu cyflogi gan y cyn Aelod ar y diwrnod y peidiodd â bod yn Aelod. Mae'r cynllun dirwyn i ben y cytunir arno i barhau (yn ddarostyngedig i baragraff 10.1.5) am dri mis fan bellaf ac ni chaiff yr un hawliad ei ystyried mewn perthynas â chostau a ysgwyddir ar ôl diwedd cyfnod y cynllun.

10.1.4 Bydd y swm sy'n daladwy o dan y lwfans hwn yn gostwng yn ôl faint o'r Lwfans Costau Swyddfa, y Gwariant Llety Preswyl a'r rhan honno o'r Lwfans Gwariant Staff y cyfeirir atynt ym mharagraff 10.1.3 a ordalwyd (gan ddefnyddio'r rheolau pro rata a ddisgrifir ym mharagraff 2.1.1 o'r Penderfyniad hwn).

10.1.5 O ran Aelod sydd wedi marw:

a) bydd y lwfans hwn yn effeithiol fel pe bai cyfeiriadau at y cyn Aelod yn cynnwys cyfeiriadau, fel y bo'n briodol, at gynrychiolwyr personol yr Aelod ymadawedig, a

b) nid yw'r cyfnod hiraf o dri mis y cyfeirir ato ym mharagraff 10.1.3 yn gymwys ond mae'n rhaid i'r cynllun ddarparu ar gyfer gorffen y broses o ddirwyn i ben cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol o dan yr amgylchiadau.

10.2 Gwaith sydd wedi'i wneud a chostau

10.2.1 Gall cais am waith sydd wedi'i wneud a chostau sydd wedi'u hysgwyddo yn unol â pharagraffau 10.1.1 a 10.1.3 gynnwys y canlynol:

- cyflogau a chyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwr ar gyfer staff sy'n parhau i gael eu cyflogi ynghyd â chyfraniadau pensiwn cysylltiedig;
- rhwymedigaethau contractau staff;
- rhwymedigaethau contract i dalu am logi offer neu drefniadau i brydlesu llety;
- costau post, deunydd swyddfa a ffôn;
- costau teithio.

10.2.2 Nid yw taliadau dileu swydd o dan adran 7.11 yn dod o fewn cwmpas y lwfans hwn.

Grant adsefydlu

10.3 Grant adsefydlu

10.3.1 Caiff person sydd yn union cyn i'r Cynulliad gael ei ddiddymu yn Aelod Cynulliad ac yntau naill ai yn dod o dan y trefniadau pontio ym mharagraffau 10.4.1 i 10.4.3 neu

- yn ymgeisydd i'w ailethol; ond
- nad yw'n cael ei ailethol,

hawlio Grant Adsefydlu.

10.3.2 Yn y paragraff blaenorol (ac ym mharagraff 10.4.1 d)), mae 'ymgeisydd i'w ailethol' yn cynnwys person ar restr ymgeiswyr

plaid wleidyddol gofrestredig; ac mae 'wedi'i ailethol' yn cynnwys person sydd wedi'i ethol dros un o ranbarthau etholiadol y Cynulliad.

10.3.3 Bydd Grant Adsefydlu Aelodau Cynulliad sydd hefyd neu a fu hefyd yn Aelodau Seneddol neu'n Aelodau o Senedd Ewrop ac y mae neu yr oedd eu cyflog Cynulliad wedi'i ostwng dwy ran o dair yn unol â pharagraff 3.12 o'r Penderfyniad hwn, yn cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at y lefel cyflog llawn.

10.3.4 Ac eithrio pan fo paragraffau 10.4.1 i 10.4.3 yn gymwys, swm y Grant Adsefydlu sy'n daladwy yw cyflog un mis calendr (ar y raddfa sy'n daladwy i'r Aelodau yn union cyn y diddymu) am bob blwyddyn gyflawn o wasanaeth, hyd at uchafswm sy'n hafal i chwe mis o gyflog.

10.4 Trefniadau pontio

10.4.1 Mae'r paragraff hwn (a pharagraffau 10.4.2 a 10.4.3) yn gymwys i berson:

a) a oedd yn Aelod Cynulliad yn union cyn i'r Trydydd Cynulliad gael ei ddiddymu;

b) sydd wedi gwasanaethu am gyfnod di-dor fel Aelod Cynulliad (heblaw oherwydd diddymiad);

c) sy'n peidio â bod yn Aelod Cynulliad naill ai adeg diddymu'r Trydydd Cynulliad neu adeg diddymiad dilynol;

ch) nad yw'n ymgeisydd i'w ailethol neu, os yw'n ymgeisydd, nad yw'n cael ei ailethol; ac

d) sy'n rhoi gwybod mewn ysgrifen i'r tîm Cymorth Busnes i Aelodau ei fod yn dymuno cael Grant Adsefydlu o dan y trefniadau pontio hyn.

10.4.2 Mae swm y Grant Adsefydlu sy'n daladwy o dan y trefniadau pontio hyn sydd wedi'i fynegi fel canran o'r cyflog blynyddol (yn ôl y gyfradd sy'n daladwy yn union cyn y diddymiad o dan sylw), yn cael ei bennu ar sail oedran (adeg yr etholiad) a chyfnod gwasanaeth yr unigolyn fel Aelod Cynulliad cyn y diddymiad hwnnw.

10.4.3 Dangosir y canrannau perthnasol yn y Tabl a ganlyn:

Canrannau o'r cyflog blynyddol/nifer o flynyddoedd o wasanaeth (blynyddoedd cyflawn)

Oed	O dan 10	10	11	12	13	14	15 neu fwy
O dan 50	50	50	50	50	50	50	50
50	50	50	52	54	56	58	60
51	50	52	55	58	62	65	68
52	50	54	58	63	67	72	76
53	50	56	62	67	73	78	84
54	50	58	65	72	78	85	92
55 i 64	50	60	68	76	84	92	100
65	50	58	65	72	78	85	92
66	50	56	62	67	73	78	84
67	50	54	58	63	67	72	76
68	50	52	55	58	62	65	68
69	50	50	52	54	56	58	60
70 neu fwy	50	50	50	50	50	50	50

10.5 Cyfrif blynyddoedd o wasanaeth

10.5.1 Wrth gyfrif nifer y blynyddoedd o wasanaeth (naill ai at ddibenion paragraff 10.3.4 neu at ddibenion paragraffau 10.4.2 a 10.4.3), rhaid i gyfnod fel Aelod beidio â chael ei gyfrif fwy nag unwaith; rhaid i unrhyw gyfnod o wasanaeth a anwybyddwyd wrth gyfrif grant adsefydlu blaenorol gael ei anwybyddu y tro hwn hefyd. Hefyd, rhaid anwybyddu unrhyw ffracsiwn o flwyddyn, ac eithrio os bydd Aelod a etholwyd gyntaf mewn etholiad cyffredin yn methu cwblhau blwyddyn am fod yr etholiad cyffredin nesaf yn cael ei

gynnal ar ddyddiad cynharach na'r dyddiad yr etholwyd yr Aelod am y tro cyntaf. Mewn achos o'r fath, rhaid cymryd bod yr Aelod wedi gwasanaethu am flwyddyn gyfan.

10.6 Deiliaid swyddi

10.6.1 Bydd gan Aelodau Cynulliad sydd ar unrhyw adeg yn ystod eu cyfnod o wasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff 10.5.1 wedi gwneud un o'r swyddi a bennir ym mharagraff 3.1.3 hawl i gael taliad ychwanegol ar ffurf Grant Adsefydlu. Bydd y taliad yn hafal i swm y cyflog a dalwyd i ddeiliad y swydd honno yn y tri mis cyn iddo roi'r gorau i'r swydd. Os oedd gan yr Aelod fwy nag un swydd yn ystod y cyfnod hwnnw, y swm uchaf a dalwyd i'r Aelod hwnnw fydd swm y cyflog y seilir y taliad hwn arno. Er hynny, os yw'r Aelod wedi dewis peidio â chodi cyflog ychwanegol y mae ganddo hawl i'w gael, neu os yw wedi dewis codi swm gostyngedig, caiff y taliad ychwanegol o dan y paragraff hwn ei gyfrif drwy gyfeirio at y cyflog heb ei ostwng.

Grant Ymddeol Oherwydd Salwch

10.7 Grant Ymddeol Oherwydd Salwch

10.7.1 Mae gan unrhyw Aelod y mae ei iechyd yn ei rwystro rhag parhau i fod yn Aelod Cynulliad hawl i wneud cais am Grant Ymddeol oherwydd Salwch pan fydd yn rhoi'r gorau i fod yn Aelod. Bydd lefel y grant sy'n daladwy yn cael ei phennu ar yr un sail â chais am Grant Adsefydlu o dan Adrannau 10.3 i 10.6, gan gynnwys, lle y bo'n briodol, y trefniadau pontio sydd wedi'u nodi yn y bennod honno ac eithrio y dehonglir cyfeiriad at ddyddiad diddymu'r Cynulliad fel cyfeiriad at y dyddiad y mae'r Aelod yn peidio â bod yn Aelod.

10.7.2 Ni fydd gan Aelod Cynulliad sy'n hawlio Grant Ymddeol oherwydd Salwch hawl i wneud cais am Grant Adsefydlu y tro nesaf y caiff y Cynulliad ei ddiddymu.